

PEZ, BERNHARD
SINZENDORF, PHILIPP L. VON

Bernardi Pezii Benedictini et Bibliothecarii Mellicensis De Etymo Nominis Habsburgici

Et Origine Domus Habsburgico-Austriacae
Dd ... Philippum Ludovicum Comitem de
Sinzendorf ... Epistola

apud Petr. Conrad Monath Monath, Peter
Conrad
1731

books2ebooks – Millions of books just a mouse click away!

European libraries are hosting millions of books from the 15th to the 20th century. All these books have now become available as eBooks – just a mouse click away. Search the online catalogue of a library from the eBooks on Demand (EOD) network and order the book as an eBook from all over the world – 24 hours a day, 7 days a week. The book will be digitised and made accessible to you as an eBook. Pay online with a credit card of your choice and build up your personal digital library!

What is an EOD eBook?

An EOD eBook is a digitised book delivered in the form of a PDF file. In the advanced version, the file contains the image of the scanned original book as well as the automatically recognised full text. Of course marks, notations and other notes in the margins present in the original volume will also appear in this file.

How to order an EOD eBook?

Wherever you see this button, you can order eBooks directly from the online catalogue of a library. Just search the catalogue and select the book you need.

A user friendly interface will guide you through the ordering process. You will receive a confirmation e-mail and you will be able to track your order at your personal tracing site.

How to buy an EOD eBook?

Once the book has been digitised and is ready for downloading you will have several payment options. The most convenient option is to use your credit card and pay via a secure transaction mode. After your payment has been received, you will be able to download the eBook.

Standard EOD eBook – How to use

You receive one single file in the form of a PDF file. You can browse, print and build up your own collection in a convenient manner.

Print

Print out the whole book or only some pages.

Browse

Use the PDF reader and enjoy browsing and zooming with your standard day-to-day-software. There is no need to install other software.

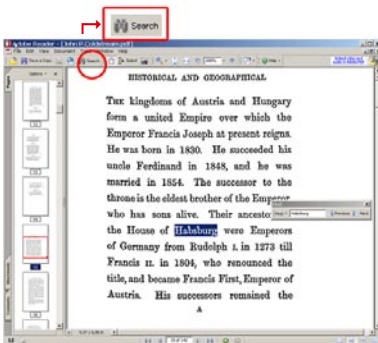
Build up your own collection

The whole book is comprised in one file. Take the book with you on your portable device and build up your personal digital library.

Advanced EOD eBook - How to use

Search & Find

Print out the whole book or only some pages.

With the in-built search feature of your PDF reader, you can browse the book for individual words or part of a word.

Use the binocular symbol in the toolbar or the keyboard shortcut (Ctrl+F) to search for a certain word. "Habsburg" is being searched for in this example. The finding is highlighted.

Copy & Paste Text

Click on the "Select Tool" in the toolbar and select all the text you want to copy within the PDF file. Then open your word processor and paste the copied text there e.g. in Microsoft Word, click on the Edit menu or use the keyboard shortcut (Ctrl+V) in order to Paste the text into your document.

Copy & Paste Images

If you want to copy and paste an image, use the "Snapshot Tool" from the toolbar menu and paste the picture into the designated programme (e.g. word processor or an image processing programme).

Terms and Conditions

With the usage of the EOD service, you accept the Terms and Conditions. EOD provides access to digitized documents strictly for personal, non-commercial purposes.

Terms and Conditions in English: <http://books2ebooks.eu/odm/html/ubw/en/agb.html>

Terms and Conditions in German: <http://books2ebooks.eu/odm/html/ubw/de/agb.html>

More eBooks

More eBooks are available at <http://books2ebooks.eu>

Universitätsbibliothek Wien

I

268.548

A

26. D.

BERNARDI PEZII

Benedictini et Bibliothecarii Mellicensis

De

ETYMO
NOMINIS HABSPURGICI,
ET ORIGINE
DOMUS HABSPURGICO-
AUSTRIACAE

AD

Illustrissimum et Excellentissimum

D. D.

PHILIPPUM LUDOVICUM

Comitem de Sinzendorf &c. &c.

Augustissimi Imper.

CAROLI VI.

Consiliarium Intimum, et Cancellarium Primarium &c.

EPISTOLA.

VIENNAE ET NORIMBERGAE,
APUD PETR. CONRAD MONATH, MDCCXXXI.

*Illustrissime ac Excellentissime Domine
Comes,*

Non indulges modò, sed cohortaris me etiam
atque etiam, Excellentissime Comes, ut ea,
quæ sub calcem *Epistola de Actis S. Trudperti,
et annis S. Ruperti, primi Episcopi Salzbургensis*
ad V. Cl. Admodum Reverendum Patrem Marcum Hanzizium
S. J. nuper datæ, de *Origine Augustæ Domus HABSPURGICO-*
AUSTRIACAE me scripturum promisi, in lucem proferam,
atque cum erudito Orbe, id est, tecum, ut equidem
sentio, quàm primùm communicem. Quod enim paulò
gravioris politiorisque studii genus demum est, quod in-
genii iudiciiue tui magnitudine ac amplitudine comple-
xus non sis? Enimverò etsi probè noverim, quam eâ pol-
licitatione mea apud te aleam iecerim: quia tamen fidem
semel dare publicè ausus sum, nec ea confidentia mea ti-
bi improbata est, nunc animò, non tam me, quàm te
dignò, illam liberare aggrediar, eaque, quæ super tan-
tæ Stirpis Origine post editas a doctissimis Viris de eo-
dem argumento integras ferè bibliothecas, et mihi, ut
ut bardo ac indocto, vera visa sunt, ad te perscribam.

Tuô demum calculô statuetur, cui nostrum rudis debeatur, et utrum hæc EPISTOLA nonnihil amplius veri ac solidi afferat, quàm longa et spissa vægrandium voluminum series ac strues hætenus attulerint.

Quædam saltem rariora et certiora, quæ huius controversiæ verticem ac summam propiùs attingunt, post donatum nobis tuâ munificentia Ergenbaldum, Sanct-Trudpertinum Abbatem, allaturum me ausim de plano promittere. Est enim illud munus tuum, haud dubiè cum multo Numine detectum, veteris Germanicæ Historiæ fax quædam et Pharus, qua hucusque carentes cæterà eruditissimos etiam Viros non nisi in horridos scopulos et syrtes incidere necesse ac propè in fatis erat.

Porro quò promptior rerum sensus sit, Epistolam hanc in duas partes tribuam, in quarum priore genuinum, naturale ac verum Nominis HABSPURGICI etymon demonstrare : in altera, unde et ex qua origine Augusta Gens HABSPURGICO-AUSTRIACA prodierit, liquidò aperire conabor. Utrobique per diligentem operam dabo, ut quæstiones istæ, per se perplexæ admodum, subtiles ac pervexatæ, quàm brevissimè planissimeque hinc explicentur.

❧ ❧ ❧
PARS I.

Quoddam genuinum, naturale ac verum Nominis HABSPURGICI etymon sit.

QUicumque Nominis HABSPURGICI etymon aliunde, quam ex veteri Germanica lingua, quam Teutonicam seu Theodiscam dicimus, acciunt, infeliciter hariolari atque adeò ultra centesimum a vero lapidem mihi aberrare videntur. Vocabuli enim HABSPURG ossa ad unum omnia putam puram linguam Germanicam redolere ac spirare omnibus in confesso esse debet, quibus aures et oculi linguaque Germanica sunt. Ut adeò satis stupere non possim somnium Wolfgangi Latzii, Viennensis Austriaci, Medici, et Invictissimi Rom. Regis Ferdinandi Historici, Viri maximæ lectionis, laboris infiniti, et quod in rem præsentem propius est, veteris Germanici idiomatis egregiè periti. Is, dum de HABSPURGI nomenclatura agit, ad AVENDUM, quoddam castrum, adversus Ideas Platonicas firmissimum, construit, indeque nomen HABSPURGICUM his verbis derivat: Porro *Olpertus primus* (ex Gente Habspurgica) in *iugis Vosagi montis Romerico, vulgò Romersperg*, AVENDUM castrum condidit, haud procul a thermis Plumariensibus, unde successores Comites ab AVENDSPERG denominati fuere. Quæ vox posterius corruptè a Germanis pronuntiata fuit ABSPURG.

2. Latzium hoc nomine acriter objurgat Franciscus Guillimannus, et ipse Vir multijuga eruditione ac elegantia præditus, in Libris VII. quos *de antiqua & vera origine Domus Austriæ* ad Cæs. Imp. Rudolphum II. sub nomine HABSPURGIACORUM perscripsit. In hoc Opere longè ad aliam metam dirigit Guillimannus, putatque HABSPURGUM ab HABENTIA seu peculio ac possessionibus ita nuncupatum. Postquam enim ad fidem *Chronici Ebersheimensis* et nescio quorum *annalium Elsatia*, Wernherum Epi-

De Migr.
Gent. L.
VIII. P.
410.

pag. 178.
& 185.
edit. Ra-
tisbon, an.
1696.

scopum Argentoratensem ejusque fratrem Rathbotonem, ambos generis Habsburgensis, in conjurationem Gerhardi Lotharingæ Ducis adversus Henricum Pium Imp. nomen suum dedisse, licet subtimidè, nec satis certus, narrasset, de causa simul et nomine castri HABSPURGENSIS sic differit, et unà novam procudere fabellam haudquam pensi habet: *Qui* (de Wernhero Episc. Argentinenſi ei sermo est) *compertò a se Cesaris animum alienatum, pessequē sede deturbari, opibus suis fratrumque firmandis animum intenderit, plura Episcopatus beneficia, et, si quæ vacuæ erant, iis tradiderit arces, oppida, vicos, agros, jura, judicia. Rathboto quoque ingentem pecuniæ vim castro et munimento inexpugnabili, paterno in solo constituendo, cui HABESBURG esset nomen, quòd eò HABENTIAM suam conferre destinaret* - - - *Collis suprà Altenburgum paullo erectior (Wildbesberg vulgò nominabant) ab Arula, propè ad Ursam, per passus circiter mille, clementi jugo, et ferme aquali, sese porrigebat, quà Arulam et Occidentem respicit, aliquantum sublimior. Ejus collis verticem, quà maximè ab flumine attollitur, Rathboto capere constituit, ibique HABSBURGUM, fratris sui nomine, ponere rudi opere, sed ad vim impenetrabili.*

lib. pag.
188.

3. Tum ad Latzium conversus, et suæ opinionis certissimus Guillimannus: *hoc, inquit post nonnulla, HABSBURGI certum et principium primum. Et illud idem fortè est, quod Albertus Argentinenſis voluit. Nam ejus Vernerum, Episcopum Argentinenſem, conditorem auctoremque, ex ipsius mox testimonio ostendemus, ut nugas et deliramenta tandem relinquamus, quæ Latzius, quæque alii super hac re prodidè-re, conditorem scilicet Rapatonem, nomen ab AVENDO, quòd Ottobertus posuerit, aut ab AVENTINO Urbis monte, ut Volaterannus et Arnoldus Vion, sumpsisse, qui AVENDUM aut AVENTINUM viderit nunquam, nec fortè audiverit, certè nunquam possederit.*

4. Porro

4. Porro *testimonium* Vernerii seu Wernheri Ep. Argentinensis, ad quod Guillimannus provocat, continetur *instrumento foundationis Monasterii Murensis*, ex cuius tabulario primus id ad fidem autographi publicavit idem *Habsburgiacorum* Auctor, sed *maiori* deinde *antiquitatis cura* Dominicus Tschudius, eius loci Abbas longè doctissimus, in *origine et Genealogia Gloriosissimorum Comitum de Habsburg* iterum edidit. Integrum id et ego in Probationibus * da-
 bo: nunc id tantum duntaxat delibabo, quantum huic loco commodum sit. Itaque in hoc instrumento seu testamento *Vernherus Strasburgensis Episcopus et Castri*, quod dicitur HABESBURCH, fundator, Monasterium in patrimonio suo, in loco, qui Mure dicitur, in pago Argoia, in Comitatu Rore, in honore sanctæ et individua Trinitatis, et sanctæ Dei Genitricis Mariæ, omniumque Sanctorum construxisse, et titulò Beati Martini Episcopi in perpetuum dicasse se commemorat. Tum de Monasterii Murensis Advocatia sic decernit: Ipse autem Abbas, communicato fratrum consilio, Advocatum de mea posteritate, qua prefato Castro HABESBURCH, dominetur, qui maior natu fuerit, tali conditione eligat, ut si quas oppressiones intolerabiles Monasterio intulerit, et inde secundo et tertio commonitus, incorrigibilis extiterit, eo abiecto, alius de eadem progenie, qui in eodem sit Castro HABESBURCH, sine contradictione subrogetur, hoc adiecto, ut si masculinus sexus in nostra generatione defecerit, mulier eiusdem generis, qua eidem Castro HABESBURCH hereditario iure præsideat, Advocatiam a manu Abbatis suscipiat: quam Advocatiam neque ab Rege, neque alia persona, nisi a solo Abbate cuiquam suscipere liceat &c. Anno ab incarnatione Domini millesimo vigesimo septimo, indictione decima, regnante Conrado Imperatore Augusto scripta sunt hæc.

5. Subdit ad recitata Guillimannus: Atque hic, * ut su- * præ diximus, HABESBURGI auctor, hac origo vera certa que: et
 dein-

P. 195.

P. 36. edit. Wra-
 tisl.

*Num.IV.

*p. 197.

deinceps VINDONISSENSIS (qui) sese primò Comites aut ALTENBURGIENSES nominaverant , postremò omnes se HABSBURGIENSES dixere, HABSBURGENTIUMQUE inde et AUSTRIACORUM, toto Orbe fama et gloria. Quod Guillimannum rectè subnexuisse ait suprà laudatus Præsul Murensis Dominicus, et utrisque consentit Vir Illustris Georgius ab Eccard in Originum Habsburgo - Austriacarum Lib. I. cap. 9. Duo igitur hic statuit Guillimannus. Primum est, nomen Gentis HABSPURGICÆ a castro Argoviæ HABESBURCH, ad initium seculi XI. a Wernhero Ep. et Rathbotone fratre constructo, certissimè derivatum esse. Alterum est, genuinum vocabuli HABESBURCH etymon accipendum esse a Latina voce HABENTIA seu possessiones, quas ut tutas haberent, in illud castrum intulerint fratres, Henrico Imp. suspecti.

6. Verùm Guillimanni sententiæ magnis clamoribus obviat Gabriel Bucelinus noster, Vir pietate juxtà ac eruditis laboribus clarus, qui nomen HABSBURGICUM in monumentis, longè ante conditum in Argoia castrum HABESBURCH confectis, et vidisse se et legisse ac palpasse graviter asseverat, vociferaturque, *non uno titulo, neque uno sed pluribus voluminibus complexos Fundatorum suorum nomina et beneficia a mille, et suprà, annis Trudpertinos Ascetas, HABSPURGIORUM COMITUM tantò ante nomen auditum et celebratum demonstrare, quantò post Guillimannus et nonnulli contendunt, in Ergovia primùm innotuisse. Inspeximus, pergit Bucelinus avtoris eodem habitu ac spiritu, inspeximus sexcenties et millies, evolvimus, revolvimus, cùm anno Christi MDCXXIV, Novitiorum illic (in Monasterio S. Trudperti in Brisgavia) Magistrum ageremus, eadem lapidi, eadem ari incisa, eadem pergamento, eadem tot libris HABSPURGIORUM inscripta nomina, ut nunquam miraremur satis, in mentem cuicumque erudito homini venire potuisse, nova eadem et antea inaudita fuisse, priusquam in Ergovia sub A.C. 1026. sive ut aliis placet,*

P. 71.

Germ.
Sac. et
Prof. Part.
III. p. 16.
& seq.

1034. *Rapatho Altenburgius (uti nonnulli vocant) HABSPURGUM conderet, a quo deinceps primùm Altenburgii essent HABSPURGII cognominati. Resuscitatum diversis et locis et temporibus id nominis fuit, et quidem ante nongentos iam annos, cùm in Hiltrude eius generis ultima consenuisset atque extinctum esset, in Alberici Ducis filiis renovatum ac restitutum, cùm nomen idem cum hereditate acciperent, et ad seros deinceps posteros, tanto decursu seculorum, ad Augustissimos Casares nostros et Serenissimos Archiduces, nunquam interrupta serie, propagarent. Hactenus obtestatio Bucelini et veluti in Deorum Senatu deprecatio devotioque adversus Guillimannum.*

7. Tum, quid in vetustissimo S. Trudperti Monasterio viderit, narraturus sic declamationem auspicatur: *Vidimus ipsi, legimus, et characteri, etsi multùm vetustate attrito, profundo nihilominus et largo, digitos immersimus, pulveres cum etate vix superabiles extraximus, ut inscriptionem vetustissimè ex lapide monumenti exscriberemus, in qua distinctissimè HABSPURG deprehendimus: et lapide et monumento ipso adeò nihil novitatis praeferente, ut quotquot inspexerint, haud videantur sibi quidquam ab ipsa antiquitate et simplicitate prisca modesti commendabilius ac venerabilius vidisse. Inscriptio sic habet:*

Hic requiescunt fundatores huius loci, Comites de Habsburg, Otbertus, Rampertus, et Luidfridus Landgravii Alsatiæ: item Hunfridus, Luitfridus et Hugo, Domina Ermentruda.

Ne verò quidquam nobis deesse Bucelinus pateretur, quod ad rectum de hac inscriptione ferendum iudicium pernecessarium erat, his verbis agmen suum concludit: *Cum au-*

rem constet ex diversis aliis eiusdem Cœnobii monimentis, præter iam dictos Comites HABSPURGIOS, Rotbertum etiam et Guntramum ibidem conditos, quorum nomina sepulchrali lapidi incisa non sunt, vel obiter quidem consideranti patet, sepulchri quidem inscriptionem etsi antiquissimam, illo tamen posteriorem, nihilominus sub annum Christi octingentesimum et mortem Domine Ermentruda, quæ Hugonis coniux, Luitfridi senioris nurus fuit, lapidi iam fuisse insculptam, ut eorum, qui postea tumulo illati sunt, nomina lapis non caperet, adeoque inscriptionem illam ducentis omnino annis HABSPURGO illo Ergovia antiquiorem: ut nihil de congeminato tot vetustissimis voluminibus et Necrologiorum continuata tot seculis lectione, HABSPURGIENSIIUM Comitum titulo, memorem, quæ omnia omnem subruunt atque evertunt contra sentientium opinionem et assertionem.

8. Hactenus Bucelinus, in quo nihil adeò desiderandum est, quàm ut ipsa nobis verba tot librorum et tot vetustissimorum voluminum ac denique Necrologiorum Monasterii S. Trudperti, in quibus nomen HABSPURGENSE legebatur, fideliter alicubi exhibuisset, addidissetque, cuius seculi manu et charactere quæque verba exarata repererit. Hæc enim, quanti in re critica momenti sint, quis iam eruditorum ignorat? Sed ista saluberrimæ criticæ pars ævo Bucelini non admodum apud nostros excolebatur, quemadmodum et hodie apud plerosque iacet, existimantes ea omnia vetustissima monumenta esse, quæ vel eis nunquam visa vel lectu difficiliora et peregrina videntur. Itaque quæ Bucelinus de nominis HABSPURGICI vetustate, ex paulò supra reddito HABSPURGIORUM epitaphio deducta, operosius declamavit, suo loco discutienda erunt. Interibi satis constat, quantum Bucelinus abhorruerit a sententia Guilimanni, qui nomen HABSPURGICUM non nisi cum cognomine Castro in Argovia natum fuisse definivit.

9. Quòd si demum ex Bucelino quæsieris, undene demum terrarum nomen HABSPURGIORUM sibi exortum et pro-

profectum videatur, subtiliori perquisitione nonnihil offensus responderet; *minimè super Etymologia tantopere laborare loc. cit. p. oportere; quasi ab HABENDO HABENSPURGUM dicta fuisset, 22. eò quòd Rapatho omnem suam HABENTIAM eò transtulisset, quod multò plures alii primo illi ad Vosagi radices sito tribuere* - - - *Fuit proinde longè antiquius HABSPURGI nomen, et iam ante Ottoberti huius nostri (IV.) tempora non solum cognitum, sed et celebratissimum, cum illustrissimi eodem ipso nomine Comites non unum, sed plura et magnificentia sue et egregia pietatis durantia in diem usq. hodiernum erigerent monimenta: qua postquam avita eorundem Arx, intra Vosagi montana, sive ubicunq. sita, ut mille alia castra, palatia atque oppida, esse desit, nomen tamen fundatorum suorum ab oblivione vendicassent, etiamsi Ottobertus (IV.) de quo modò agimus, Ethiconis pronepos, nomen eorundem non assumpsisset, sollicitè semper curante Mecanatum suorum memoriam grata Religiosorum hominum posteritate, qui singulorum sigillatim et signatim memoriam ac nomina suis ephemeridibus et Necrologiis quàm diligentissimè adnotârunt, totque seculis, ut omnia ferè eruditionis fulcra et antiquitatis documenta, immortalì cum merito posteritati conservârunt.*

10. Concedit itaque Bucelinus manibus pedibusque in sententiam Latzii, a Guillimanno iure meritoque deridiculo habitam, tametsi, quæ de etymo HABSPURGI ipse Guillimannus in medium attulit, eiusdem omnino farinae sint, Quis enim homo sanus et suarum rerum amans sibi persuadeat, Rathbotonem illum, eiusque fratrem Wernherum Episcopum Strasburgensem castrum HABESBURCH ab HABENTIA, id est, a pecunia, thesauris et possessionibus suis nuncupare voluisse? Celanda et sepelienda, altumque condenda eis ista omnia fuerant, siquidem ea tuta voluissent ab offensi ac insidiantis Henrici Imp. armis, quæ hâc hedera potius invitari, acui, et provocari poterant. Re enim vera, quod Magnus ille Gregorius aiebat, *depradari desiderat, qui*

thesaurum publicè portat in via, a qua non absunt, qui castra sua a nummis, et opulentia sua cognominare non timent, utut ea muris, munimentis ac rupibus propè inaccessis communicant. Nihil igitur lucis ad aperiendum verum HABSPURGICI nominis etymon suo AVENDO Latzius et Bucelinus, nihil quoque Guillimannus sua HABENTIA hucusque nobis accenderunt.

11. Mihi porro, Excellentissime Comes, duo certissima et exploratissima in hac re sunt. Primum, nomen Gentis HABSPURGICÆ non aliunde originem capere, quàm a castro HABSPURCH in Argovia. Nec puto hoc a quoquam veterum Germanicarum rerum et historiarum solidè perito viro negari posse. Innumera propemodum nobilium ac illustrium familiarum cognomenta in Germania hodieque supersunt, quæ non nisi ab avitis urbibus, castris, possessionibus et eiusmodi avitis titulis exorta fuisse omnes novimus. Quis igitur prudens et sanus aliud de cognomento Comitum de HABSPURCH statuerit, præcipuè cum nobis ex publicis seculi XI. et XII. monumentis constet, eius generis Comites et castrum HABSPURCH occupasse, et inde vulgò dictos, scriptos et appellatos fuisse? Amplius verò certum est, e seculo VI. usque ad XI. ex nullo authentico testimonio ostendi posse, ullum unquam ubicunque terrarum castrum extitisse, cui nomen HABSPURCH adhæserit, præterquam illi soli, quod Argoviam et ornavit et munivit. Igitur ab uno hoc Argoviæ castro HABSPURCH nomen HABSPURGICUM profectum esse apertissimum est.

12. Alterum, quod mihi exploratissimum esse dixi, est, genuinum, proprium ac maximè naturale etymon huius vocabuli HABESBURCH, seu HABSPURCH esse vocem antiquo - Germanicam et Theodiscam HABITPURCH, HUOPITPURCH, seu HABISPURCH, quæ omnes Theodiscæ linguæ radices *castrum præcipuum, præstantissimum, princeps, ac in suo genere excellens* significant. Idem nunc diceremus eine
Haubt:

Haubtburch. Nihil hic fingo, tametsi, cum ratio cum fabulis habetur, difficile sit non fabulari. Omnia ex veteris nostræ linguæ, qua et usi fuerunt huius castri conditores, consuetudine demonstrabo.

13. *Habit, Haubit, Houbit et Houpit* lingua veteri Germanica seu Theodisca certissimè idem significarunt, quod nunc *Haubt* Germanorum, et *Caput* Latinorum significant. Glossæ Theodiscæ in Tatianum c. 25. *apicem sacra Scriptura* Schilt. reddunt *Haubit*, teste Schiltero, qui addit: *quemadmodum* Gloss. *vox Latina Caput pro cuiuscunque rei summitate usurpatur: ita* Teuton. *vox quoque (Germanica) ei respondens eminentiam qualemcun-* P. 436. *que. Hic quidem apicem litteræ denotat: quare et Promontorium Belgis, Germanique inferioris incolis* Hoofd *vel Hövet* appelletur. Ita Schilterus ex Palthenii Notis ad Tatianum pag. 353. Idem Schilterus plurimos ex veteribus Glossariis et versionibus Theodiscis locos congregat, ut amplius Theodiscum *Habit* et *Houpit* nostrum esse *Haubt* seu *Caput* confirmet. Kero Monachus in Alamannia Sangallensis, qui seculo iam octavo Regulam S. Benedicti Germanicè vertit, locum illum ex cap. XV. *a Pentecoste autem usque in caput Quadragesimæ &c.* sic in Theodiscum transfert: *unzin in habit dr fastun.* Et illud ex cap. XLVIII. *Qui codices in capite Quadragesimæ dandi sunt: dei pyahin hapit zakebanne sint.* Versio eiusdem Regulæ Theodisca Zvvi-faltensis, seculo XII. adornata, et nondum edita, citatos versus ita exhibet: *von Pfingsten aber unzi an de huobit der vastun.* Et alterum: *div buoc im huobit der vastun zigendi sint.* Alia verso Teutonica eiusdem Regulæ, seculo XIII. facta, quam in Monasterio Aspacensi O. S. B. reperi, locum illum ex cap. LXV. *cuius periculi malum eos respicit in capite, qui talis inordinationis se fecerunt auctores,* sic interpretatur: *diser vraisen ubel sibt in ans haupte, di solhen ander ordenunge sib zeorthaben gemacht hant.* Otfridus seculo IX. Monachus Weissenburgensis in Paraphrasi Theodisca Evangeliorum Lib. V. 19, 93. B 3 Ni

*Ni mag thar mana houbit
helfan hereren uuht. Id est:*

*Princeps.
*Nec poterit tunc virorum caput *
iuvare procures quicquam.*

Idem Lib. III. 24. 58. *Houbit alles guates, caput omnis boni, summum bonum.*

14. Vocabulum *Habit* et *Houbit* maiores nostri ad alia adiungebant eodem sensu et modò, quo hodieque solemus, scilicet, ut *eminens, precipuum et summum quid* innuamus. Egregia huius rei exempla extant in Glossario Theodisco Monseensi, seculo IX. collecto, et a me primum in *The-sauri Anecdotorum Tom. I. Parte I.* publici iuris factò. Ibi enim reperias *Toparchias* Germanicè dari *Houpitsteti*, cri-
p. 330. et mina capitalia *Houpit suntun* *Haubtsünden*, et denique Me-
379. tropolim *Huopitpurch*, et Metropoles *Houpitpurgi*, quas vo-
ces Alemanni, inter quos Kero fuit, *Habitpurch* et *Habit-
purgi* pronuntiassent, quæ ut apertè iam videmus, nihil in-
nuebant aliud, quàm præstantissimam et maximam aliquam
urbem vel castrum. Equidem *Burgus* et *Burgum, Burch* &c.
non modò urbem, sed etiam castrum, arcem, et palatium,
eine Burg, Burgath, Schloß &c. mediò ævò notabat. Ve-
getius iam Lib. IV. cap. 10. *castellum parvum, quod Burgum
vocant.* Etsi libenter fatear, plerumque apud Germanos
nomine *Burgi* civitates venisse, aut certè non nisi maiora
et ampliora castra, quæ ædificii magnitudine et habitandi
commodis nihil admodum urbibus seu oppidis concede-
bant. Sed de his vide, si lubet, *Introductionem in Geogra-
phiam mediæ ævi* Viri eruditissimi, Christiani Iunckeri.

15. Cùm ita genuinum etymon nominis HABSPURGICI
in HABIT seu HOUPIT, *caput*, et BURCH vel BURG, cast-
rum teneamus, restat explicandum, qua ratione nomen
HABESBURCH et HABSBURCH seu HABSPURG idem prorsus
sit, ac HABITBURCH. Quocirca unguis non adeò morde-
bunt, qui linguæ nostræ veteris seu Theodiscæ notitiâ et
vel

vel mediocri cognitione præditi sunt. Nihil enim in hac tritius est, quàm *e* litteram cum *i* vocali commutare. Innumera exempla prostant in veteribus huius linguæ monumentis. Immò videtur apud veteres Germanos enuntiatio litterarum *e* et *i* non admodum discrepasse. Quæ res in causa fuerit, cur etiam in Latinis vocabulis hæ duæ vocales apud librarios mediæ ævi passim confusæ reperiantur. Sed quid immoror rei quotidiana experientiâ compertissimæ?

16. Eadem propè fors fuit litteræ *z*, quam nostri antiquissimi maiores cum littera *s* et *z* persæpe permutabant, tam cùm scriberent, quàm cùm farentur. Exemplum ex pluribus unicum depromam ex epistola Zachariæ Papæ, quæ anno DCCXLII. ad *Wittam* vel *Wittanum* scripta, inter Romanorum Pontificum et Bonifacii Moguntini epistolas excusa prostat. *Qui enim*, ut opportunè monet eruditus Ufserius, *Saxonico nomine Witanus, sive Whitus dictus est, a* Præf. ad
Lupo Servato et aliis Latino vocabulo Albuinus eodem sensu est Epist.
appellatus. Igitur Saxonibus *Wit* seu *Whit*, idem erat, Hibern.
quod *Wis* vel *Wiz*, albus, *Weiss*, unde Albuini Albinive nomen. Aliàs Theodiscis *Vit*, *Vett*, *Wiz*, *Unizzi*, *Witi* *Wisi* etiam significant prudentiam, scientiam, rationem et intellectum, quod cumulatè ex veteribus demonstrat sæpe a nobis laudatus Schilterus. Si causa quæratür adeò proclivis et facilis apud avos nostros litteræ *z* in *s* et *z* conversionis, non dubito eam esse, quòd in pronuntiatione *z* sicut *s* vel *z* persæpe efferrent, qui sibilus etiam in scripturas irrepsit. Belgæ, seu inferioris Germaniæ populi idem hodieque obtinent, voces plures Germaniæ superioris, in quibus *ss* vel *z* est, non nisi duplici *z* reddentes, ut *Wazzer*, *Wasser*, *Watter*, aqua &c.

17. His ita constitutis facilè nunc divinare est, quò modò idem omnino HABITBURG, HUOPITBURG, HABESBURCH et HABSPURG sint. Si enim *e* et *z* more veterum Ger-

Germanorum pronunties, habes HABIZBURG, HABISBURCH HABESBURCH, et si sequaris eorundem usum, quo *e* vocalis media frequentissimè elidebatur, audies familiarissimam tuis auribus vocem HABSBURCH seu HABSPURG: quæ, ut hucusque conspeximus, omnia easdem radices HABIT et BURCH agnoscunt clamantque *præstantissimum, optimum et excellentissimum castrum*, cuiusmodi revera fuisse castrum HABSBURGENSE vel ex ipso Guillimanno discimus, qui eius adhuc rudera coram inspexit, et his verbis ob oculos ponit: *Unus aditus versùs Aquilonem aderat, cetera rupium ingentia præcipitia claudebant. Eum aditum duplici fossa occupavit (Rathbodus) propugnamentisque, ut adhuc rudera et lapidum congesti ad ingressum cumuli ostendunt, firmavit. Interiora arcis et eius pars magna superest nunc etiam. Mulier anus et exita ætate nobis ad ea loca visentibus mira recensebat, quæ a maioribus accepisset, monstrabatque Comitum septem, ut ipsa affirmabat, in eodem arcis ambitu disiuncta habitamenta, sive totidem familiarum separatas sedes. Et esse potuit. Cum pluribus annis simul vixerint Rudolfus, qui postea imperavit, et fratres Albertus et Hartmannus, itemque omnium pater Albertus, Rudolfus quoque avus, unà cum Rudolfo patruo et liberis eius. Hæc Guillimannus de amplitudine castri HABSPURCHENSIS, quæ licet accreverit ex instauratione Wernheri et Rathbotonis in molem haud paulò maiorem, ante tamen eorum tempora iam propè in urbem consurrexisse, vel solum nomen *Burgi*, passim civitatibus a Germanis attributum, ostendit.*

18. Atque hoc demum esse genuinum ac proprium HABSPURGI etymon, nemo, ut equidem spero, nostræ antiquæ linguæ peritus, veritatisque præ fabulis et figmentis amans denegabit. Variis postea nomenclaturis hoc castrum compellatum fuit. Acta Murensia HABESBURCH, præferunt. Chronicon Mellicense coævum ABESPURCH, et HABESPURCH. Chronicon Salzburgense antiquius HAUSPACH,

Lib. IV.
p. 185.

Hieron.
Pezii
Script.
Rer. Austr.
T. I. et II.

PACH, sed manifesto errore pro HABSPURCH. Claustro-neoburgense et Zvvetlense recentius HABSPURCH. Chronicon Leobienſe HABELSPURG et HABSPURG, cujus auctor Anonymus apud Rev. et Cl. fratrem Script. Rer. Austriac. T. I. col. 835. caſtri ſitum his verbis exponit: *quod eſt caſtrum in exordio montium, ubi mons Iovis et Alpium Iuliarum inter lacum Alamannicum et Loſannicum haud longè proſpicitur celfitudo.* In alio Chronico Zvvetlenſi itidem HABELSPURCK legitur. Chronicon Hildesheimenſe Tom. I. Script. Brunſvic. Leibnitii fol. 765. *Idus Iulii A. D. 1291. obiit Rodolphus natione de HAVEKESBORCH, ſereniſſimus Rex Romanorum.* In Codice Iuris gentium Diplomatico Leibnitii fol. 4. Comitatus ABSEBOURG memoratur in quibusdam compositionis litteris inter Albertum Reg. Rom. eiſque filium Rudolphum Austriæ Ducem, et Philippum Pulchrum Franciæ Regem an. 1299. niſi id mendum ſit, et pro ABSEBOURG, ABESBOURG reſtituendum. Plures nominis huius variationes apud alios invenies, quas hîc in cumulum conferre epiſtolæ ratio non admittit. Nec ego iſthic inſtitui de varia caſtri HABSBURGICI nomenclatione agere, ſed tantum, quod proprium huius vocabuli etymon ſit, indicare: quod num a me ſolidè præſtitum ſit, tuo, Excellentiffime Comes, iudicio relictum eſto.

19. Alia nunc, eaque non uno momento gravior, implicatioſque quæſtio ſuccedit, quo primùm ſeculo caſtrum HABSPURG, et quo auctore conſtructum, atque adeò nomen HABSPURGICUM auditum fuerit. Si Guillimannum audiamus, qui Wernherum Epiſc. Argentinenſem et Rathbotonem huius caſtri facit auctores, de nomine HABSPURGICO ante ſeculum undecimum reperiundo penitus deſperandum eſt. At ſi tantum epitaphio Comitum de HABSPURG, in Monasterio S. Trudperti reperto, et ſuprà num 7. relato, tribuamus, quantum equidem contendit Bucelinus, id iam clariffimum initio ſeculi IX. fuiſſe concedamus neceſſe eſt. Sed ego

neutrum verum esse censeo, statuoque castrum HABSPURCH in Argovia licet omnino certò definiri non possit, quo præcise ac determinatè tempore et a quo conditore constructum sit, verosimillimum tamen esse, post initium seculi X. a Ludfrido seu Luitfrido Comite primitus constitutum fuisse, ab indeque nomen HABSPURGICUM principia cepisse.

20. Sentientiam hanc, utut hætenus haud visam, ex fundo hausi minimè pestilenti. Primus, qui de HABSPURG cognomentum tulit, fuit COMES LUDFRIDUS, si quidem rem monumentorum antiquitate metiamur, cuius in huiusmodi disputationibus ratio unica habenda est. Extant autem antiquissimi versus, nobis servati ab Eruditissimis Patribus Bollandianis, qui testantur *in frontispicio Codicis, nitidè et cum diversis coloribus exarati*, unde interpolata S. Trudperti Acta ad diem XXVI. Aprilis dederunt, *hoc distichon adscriptum esse*:

*Othpertus, Rampertque, Comes Ludfridus ab HABSPURG
Trudperti sacram fundarunt Martyris ædem.*

Iidem doctissimi Viri porrò observant, in eodem frontispicio adscripta esse ista verba: *Speçtat hic liber, de S. Trudperti Martyris vita, ad bibliothecam Monasterii prædicti Sancti viri, a quo Monasterium pervetustum originem duxit. Tum addunt Clarissimi Bollandiani: scriptam esse hanc historiam, vel, uti auctor præfatur, stylo decentiori innovatam esse, additaque miracula, quæ nondum a tunc viventium memoria recesserunt, anno MCCLXXIX. indicatur sub finem hisce versibus:*

*Tempus si poscas, quo scripsimus hæc, ita noscas:
Millenis decies septem, ter tresque, ducentis
Annos adicies in carne Dei venientis:*

*Abbas Wernherus tunc rexit Martyris ædem,
Verna Dei verus, sibi qui det in æthere sedem.*

Sequebatur, pergunt Bollandiani de eodem Codice differentes, Idyllion, ut vocatur, de Vita et passione S. Trudperti Martyris secundum Alphabetum: quod subiicimus et est huiusmodi:

Auf.

Auspicio Christi, cuius pia signa tulisti
 Belliger, hoc palmam Trudperte statu capis almam,
 Cum patrias sedes et avitas deferis ædes,
 Diligis auricomam peregrino limite Romam &c.

Ad hæc notant accuratissimi Viri: *et aliquo spatio vacuo interposito additur hoc distichon non nota anni:*

Qui me scribebat, Sifridus nomen habebat.
 Dexterâ scriptoris benedicta sit omnibus horis.

Anno Domini 1. 5. 7. 0.

Postremò advertunt rem in præsentî causa gravissimam, scilicet in eodem Codice, *extremo in margine Libri I. exarare initium epitaphii, recentissima quidem manu, sed antiquissimorum versuum relatrice scriptum:*

Has Erganbaldus Trudperti Martyris almi
 Præsul post cineres renovando restruxerat ædes
 Tactus amore Dei: venerandos scribere Sancti
 Actus non piguit, sed et id pro posse peregit.

Hoc epitaphium statuunt Viri doctissimi et in rebus mediî ævi versatissimi, seculo X. iam scriptum fuisse, utut *recentissima manu* in recentissimo pariter codice exaratum: ut acutè, solidè ac eruditè observant, hi versus *nihil habent ex rhythmica Poësi, quæ sola ferè, circa annum millesimum atque deinceps per secula aliquot, dictare solebat istiusmodi epigrammata.*

21. Non supervacaneam meam fuisse curam in reddendis Bollandianorum verbis, quibus codicem suum a capite ad calcem adeò religiosè nobis depinxerunt, nunc illico tenebis, Excellentissime Comes. Etenim ex iis auctoritas et antiquitas primorum illorum versuum, quibus Codicis frons ornatus et veluti laureatus fuit,

Othpertus, Rampertque, Comes Ludfridus ab HABSPURG Trudperti sacram fundârunt Martyris adem,
 atque adeò Nominis HABSPURGICI epocha præprimis dependet. Namque si epitaphium, seu posteriores illos ver-

sus de Erganbaldo Abbate, primo Vitæ S. Trudperti Auctore, etiam *recentissima manu* exaratos, seculo tamen X. iam conditos agnoscunt viri harum rerum experientissimi, quia *nihil habent ex rhythmica Poësi, quæ sola ferè, circa annum millesimum atque deinceps per secula aliquot, dictare solebat istiusmodi epigrammata*: quomodo eodem seculo X. inferiores sint primi illi in Codicis *Frontispicio* versus de Othperto, Ramperto et Comite Ludfrido ab HABSPURG, qui rhythmicos et Leoninos cucumeres ne infima quidem fimbria redolent?

22. Et verò versus hos:

*Othpertus, Rampertque, Comes Ludfridus ab HABSPURG
Trudperti sacram fundârunt Martyris adem,*

non posse esse seculo X. recentiores, ulteriùs sic demonstrò. Nemo eosdem tribuet seculo XVII. id est, omnium recentissimo, si ætatis Bollandianorum ratio habeatur. Eius enim seculi Poëtæ iam omnia forduissent epitaphia, quæ primos loci sui Fundatores Othpertum Rampertumque, *Comitum et Landgraviorum* titulis non coronarent. Parnasso indignum iudicâset, damnâsetque ad stivam eum, qui adeò nudè, nulloque cum syrmate tantos Heroas appellare auderet. Sed versus hi nec seculi XVI. sunt. Etsi enim politiores litteræ iam tum velut e longissimo exilio in Germaniam reversæ essent, feriùs tamen ad Monasteriorum adyta admissas esse constat. Et cuiusmodi Poësis in Nigra Sylva adhuc an. 1570. quo Bollandianus codex exscriptus est, fuerit, Sifridi Librarii versus, num. 20. recitati, ad nauseam nos edocent. Seculi XV. tanta stribligo fuit, ut purissimi nostri versus sine atrocissima Musarum iniuria ei adiudicari non possint. Flosculos seculi XIII. et XIII. omnes eruditi noverunt. Eorum specimen cape sis ex citato num. 20. ubi non sine causa Interpollatoris Vitæ Trudpertinæ, qui an. MCCLXXIX. scripsit, versus iterum dedi. Vide hominis elegantiam!

Tempus si poscas, quo scripsimus hæc, ita noscas:

Millenis decies septem, ter tresque, ducentis &c.

Seculo XII. nostros de Ludfrido ab HABSPURG versus non extitisse, ex inscriptione lapidis sepulchralis Fundatorum San-Trudpertinorum, a Bucelino recitata, manifestarium est. En eam iterum:

Hic requiescunt fundatores huius loci, Comites de Habsburg, Ot-pertus, Rampertus, et Luidfridus Landgravii Alsatiae: item Hunfridus, Luitfridus et Hugo, Domina Ermentruda.

Hoc Epitaphium seculo XII. non esse antiquius vel solum nomen LANDGRAVIORVM, ante hæc tempora inauditum, convincit. Frustra proinde fuit Bucelinus, dum *digitos monumento immerisit, et pulveres cum atate vix superabiles extraxit, ut inscriptionem vetustissimi ex lapide monumenti exscriberet, lapide et monumento ipso, ut ait, adeò nihil novitatis præferente, ut, quotquot inspexerint, haud videantur sibi quidquam ab ipsa antiquitate et simplicitate prisca modestia commendabilius ac venerabilius vidisse.* Atqui nomen LANDGRAVIORUM ALSATIAE ultra seculum duodecesimum, quo et natum est, nihil antiquitatis asferre certissimum est. *Simplicitas autem prisca modestia* quanta in hac inscriptione sit, ex titulo COMITUM DE HABSPURG, quo exornantur Ot-pertus et Rampertus, apparet, quos Ergandus, ille vetustus ac probus seculi VIII. vel etiam VII. Scriptor quosdam ex *Nobilibus personis* nominare satis habuisset. Seculi igitur XII. hoc epitaphium est. Atqui hinc securissimè colligas, Poëtæ nostri de LUDFRIDO AB HABSPURG epigramma tantò certius id seculum ætate præcedere, quantò longius a recentiorum bullarum et honorum pompis et titulis abhorret. Denique idem Poëta nec ad seculum XI, iure referri

potest. Etsi enim eius ævi nonnulla nobis carmina supersint, quæ Leonino fermento contaminata non sint, summa tamen cura, modestia et castitas, qua versus nostri conscripti sunt, eos seculi XI. esse nequaquam permittunt. Jam vigeat hoc tempore maximum Fundatorum nomina illustrandi ac celebrandi studium. Nomen HABESBURGICUM vulgò notissimum erat. Trudpertinorum persuasio firmissima obtinebat, Otpertum, Rampertum et Ludfridum unius eiusdemque generis esse. Omnes hos tres eodem COMITIS titulo condecorare Poëtæ promptissimum erat. Licebat enim et ita canere:

OTPERTUS, RAMPERT COMITES LUDFRIDUS
AB HABSPURCH.

Sed ab his omnibus alienissimus Poëta noster fuit, contentus Ergenbaldi vestigia, quantum per versuum legem liceret, scrupulosè ac fideliter pressisse. Ad quæ omnia accedit, Poëtam nostrum in epigrammate suo haudquaquam omissurum fuisse Landolum seu Lancelinum Comitem Altenburgensem, filium Guotrami Divitis, qui Landolus evastatum ab Hungaris circ. A. C. DCCCXXXVIII. Monasterium S. Trudperti, ante finem seculi X. restituit et instauravit, ut tradit Guillimannus, qui eiusdem Comitis obitum anno DCCCCXCI. consignat. Hunc, inquam, Landolum inter eos, qui *fundarunt Sancti Trudperti Martyris adem*, haudquaquam omissurus fuisset, si seculo XI. cecinisset. Igitur cum in Ludfrido, qui post initium seculi X. maximè floruit, finiat et sistat Poëta, sub idem tempus cecinisse confectaneum est.

22. Observandum postremò, Ludfridum a Poëta nostro cautissimè dici, LUDFRIDUM AB HABSPURG fuisse COMITEM, nequaquam verò LUDFRIDUM COMITEM AB HABSPURG extitisse, inter quæ mirum quantum discrimen est. Ludfridi ævò COMES HABSPURGENSIS vel COMITATUS HABSPURGENSIS nullus adhuc fuit, nec tum Comitatus a castro vel urbe, sed
vel

vel a provinciis, in quibus Comitatus siti erant, vel a proprio nomine Comitum cognominabantur. Sic Arnolfus Imperator *quasdam res in pago Quinzinogove in Comitatu Hunolfi Monasterio S. Emmerammi restitui iubet. Data XII. Kal. April. anno Dominice Incarn. DCCCXC. Actum Mospurch regia civitate.* Idem confirmat quandam complacitationem inter Tutonem Ep. Ratisbon. et Henricum Clericum *de tali proprietate, sicut per nostra concessionis præceptum in Tunagove in Comitatu Paponis, in loco, qui dicitur Puopin-ga, habuit. Data prid. Id. Maji anno Domini DCCCXCV. indict. XIII. anno verò VII. regni Arnolfi piissimi Regis. Actum in loco, qui dicitur Dripura.* Ludovicus III. Arnolfi filius, anno DCCCXI. Ekkeperio Monacho Emmeramensi iugerum unum ex vineis suis donat *in pago Vuestermann, in Comitatu Liutpoldi, propè villam, quæ dicitur Maëtingan, positum.* Anno DCCCCIII. idem Rex confert Tutoni Ep. quasdam res suæ proprietatis, *hoc est, in pago Nordgevi, in Comitatu Pabonis Liutboldi, in villa quæ dicitur Teorinhova &c.* Sed infinitus sim, si omnia huius rei exempla vel ex solo meo Thesauro, præsertimque ex Codice meo Diplomatico in hunc locum conveham. Ad huius ætatis morem et Poëta noster COMITEM nuncupavit LUDFRIDUM AB HABSPURG, non COMITEM AB HABSPURG, cum probè nôset, LUDFRIDI COMITATUM nequaquam in castro HABSPURG, sed vel in Brisgovia vel in Alsatia, certè in Alemannia extare, nec in usu sui ævi positum esse. Comites aut Comitatus a privatis familiarum possessionibus compellare.

23. COMITEM eodem sensu Ludfridum nominat Eberhardus I. Episcopus Constantiensis in genuino eius epitaphio, æri inciso, et *haud multis post Ludfridi mortem annis, teste Guillimanno, his verbis conscripto;*

Luit-

Luitfridum Comitem, nobilitate per-
celebrem, huius loci structorem, S.
Trudpertus, suus nosterque Patro-
nus, in sua susceptum, fidelis fidei
iussor, Idibus Mai Domino feliciter
commendavit. Eberhardus Episco-
pus scripsit.

Epitaphium istud Ludfridi ab HABSPURG, quod Eberhardo I.
Ep. Constantiensi debent posteris, ideo hic retuli, ut, quæ
de Poëtæ nostri ætate censui, tantò ampliùs constarent.
Ubique eadem puritas, simplicitas, candor ac brevitās,
morumque veterum veluti simulachrum, quæ certissimæ
antiquitatis notæ sunt.

24. Nec est, quòd viros eruditos admodum moveant
illa prioris Hexametri verba : LUDFRIDUS AB HABSPURG, quasi
seculo X. adhuc insolens fuerit. præcipuis ac illustrioribus
quarundam stirpium Heroibus nomen indere a castris et
urbibus, quibus præfuerunt. Fateor equidem liberaliter ac
ingenuè, huiusmodi cognomentorum exempla, quod ego
quidem sciam, in Actis publicis. ante seculum undecimum,
pro stare vix ulla. * Verùm in privatorum hominum scri-
ptis legimus, quæ eum usum jam seculo X. obtinuisse per-
spicuum faciunt. Chronicon Zvvifaltense minus in Suevia,
bium cum probum et antiquum, in Zinzendorffianis meis proximè
Hugone edendum, ad an. DCCCCXLI. Luitboldus Dux patri rebellat.
Abbate Adilbertus Comes, de Martila, in obsidione S. Udalrici apud
Fuld. circa Mantichingin in bello occiditur. Chronicon Zvvifaltense
an. DCC maius, æquè probum, ad an. DCCCCVI. Adelbertus, no-
CXIV. vi bilis et bellicosus de Babinberg Cuonradum amulum suum pugna
de in Pro- bat. n. III. victum

* Regineri
deVueita-
bu seu
Vueitaba
Concam-
bium cum
Hugone
Abbate
Fuld. circa
an. DCC
CXIV. vi
de in Pro-
bat. n. III.

viſtum, cum aliis multis peremit. Hermannus Contractus ad an. DCCCCLIII. *Superveniente cum copiis militum Adalperto de Marthale Comite, et Theodbaldo Episcopi fratre, item Comite, pugna victus turpiter occisus est etc.* Atqui nec Marthale, seu Amardela vel Mertala Comitatus huius nominis fuit, sed castrum duntaxat privatae familiae, licet praepotentis, nec Babenberg ulli Comitatus initio seculi X. nomen dedit, sed familiae itidem possessio fuit, a quibus tamen non minus Adalbertus *decollatus*, quam Adalbertus de Martala nomen traxerunt. Nec haec exempla elidunt, qui forte respondent, citata Chronica coeva haud esse. Do quidem istud, sed quis vel obiter in eiusmodi Chronicis, de se antiquis, versatus ignorat, in ea plerumque nil aliud, nec aliis admodum verbis illatum fuisse, quam quod et quibus antiquiores et coevi scriptores posteris reliquerunt? Maneat ergo ex operosius hactenus deductis certum ac firmum, seculi decimi versus esse:

OTHPERTUS, RAMPERTQUE, COMES LUD-
FRIDUS AB HABSPURG
TRUDPERTI SACRAM FUNDARUNT MARTYRIS
ÆDEM.

25. Jam verò cum ex nullo æquè antiquo monumento nomen HABSPURG, ante Ludfridum Comitem, erui possit, hinc iure merito existimamus, tam nomen quam ipsum castrum HABSPURG ab eodem Ludfrido initia cepisse, et utrumque initio seculi X. primum Orbi innotuisse. Occasionem extruendi munitissimi ac praestantissimi castrum incursiones Hungarorum, Alemanniam, in qua id positum est, eodem tempore devastantium, dubio procul Ludfrido praebuerint. Recenseo eas Barbarorum in has partes invasiones ex coevo Chronico Augiensi. *

Anno: DCCCCIX. Ungares Alemanniam ingressi sunt.

DCCCCX. Franci ab Ungaribus aut occisi, aut fugati sunt.

D

DCCCCXIII.

* Balluz.
T.I. Misc.
p. 496.

DCCCCXIII. Ungri partes Alemanniæ vastaverunt, et iuxta In fluvium a Bauvariis et Alemannis succensi sunt.

DCCCCXV. Ungari totam Alemanniam igne et gladio vastaverunt.

DCCCCXVII. Ungari per Alemanniam in Alsatiam et usque ad fines Lotharii regni venerunt.

DCCCCXXVI. Ungari totam Franciam, Alsatiam, Galliam atque Alemanniam igne et gladio vastaverunt. Et Burghardus Dux occiditur. Ungari per Orientales Francos et Alemanniam multis civitatibus igne et gladio consumptis, iuxta Wormatiam Rheno transito, usque ad mare Oceanum regnum Galliæ devastaverunt, et per Italiam redierunt.

DCCCCXXXIV. Ungari ab exercitu Regis Heinrici occisi sunt, et multi comprehensi sunt.

In tanta Alamanniæ ab Hungaris clade, quis dubitet eius Comites, Præfectos ac Nobiles de excitandis firmis adversus hostium, propè annuorum, impetus castris et munitio-
bus, quibus se, sua, suosque tutarentur, cogitasse, idque iam ab anno **DCCCCIX.** quò Alamanniam primum ab Hungaris invasam ex Chronographo Augiensi percepimus? Igitur Ludfridus Comes, ut et ipse avitas suas in Argovia, quæ nobilis Alemanniæ portio erat, cum hominibus possessiones tueretur, et Altenburgensibus civibus præsens e propinquo asylum præberet, castrum amplissimum munitissimumque in adfati montis vertice construxerit, ab ipsa hac præstantia, commodo et amplitudine **HABITSPURG, HABISPURG, HABESBURCH** et vulgò **HABSPURG** nuncupatum.

26. Verùm ut propugnamentum hoc Argoviæ aliquamdiu vim hostium tulerit, gladiis ac ignibus Vngarorum ante annum **DCCCCXXXIV.** id tamen cessisse tandem, ac in ruinas subseditse vero simillimum, immò ex Wernheri Episc.

Episc. Argentinensis, Ludfridi de Habsburg seri nepotis, testamento, *anno ab incarnatione Domini millesimo vigesimo septimo, indictione decima, regnante Cunrado Imperatore, scripto*, propè compertum est. In hoc enim instrumento Wernherus se disertè nominat *castri, quod dicitur HABESBURCH, fundatorem*, ut vidimus num. 4. ubi Guillimanus et Dominicus Tschudius Abbas Murensis vocabulum *Fundator* ita interpretantur, ut velint, Wernherum Episc. fuisse primum, qui CASTRUM HABESBURCH exstruendo inceperit, atque adeò et loco et nomini HABSPURGICO primos natales dederit.

27. At falluntur summi Viri, dum in instrumento Wernheri significationem vocis *Fundator* nimis arcto pœmerio concludunt. *Fundatoris* enim nomen mediò ævò non is solus auferebat, qui loci cuiusdam initia primus posuisset, sed etiam ille, qui eundem vel dotâisset, restaurâisset, ampliâisset, aut suis impensis, beneficiis, immò etiam consiliis quocunque modo iuvisset ac ornâisset. Chronica Australis apud Freherum Tom. I. Script. German. ad an. DCCCCXCII. *Canobium Sancti Emerani Ratisbonæ ab Arnolpho Cesare fundatur*, id est, augetur. Nam, ut auctor est Otto Frising. Lib. II. c. 6. *dilexit præ cæteris regni sui locis metropolim Boioaria Ratisponam. Unde et muros eius ampliavit, monasteriumque sancti Emmerani plurimis ornamentis adornavit, ac largis possessionibus locupletavit.* En, quo titulo dictus sit Arnolfus *fundator*, seu *fundâsse* Monasterium, iam inde a seculo VIII. clarissimum. Necrologium Mellense vetus: IX. Kal. Julii Henricus Marchio obiit, *Fundatorum unus huius loci, qui S. Cholomannum Medicam iussit afferri*, siquidem nostri Monasterii *Primus Fundator* est et dicitur in inscriptione lapidis sepulchralis *Leupoldus*, primus Austriæ Marchio. Sed quid longiùs vagor? Ipsi hi, quos hætenus illustravi, & quos nemo dixerit seculo saltem XI. inferiores, versus omne nobis dubium eximunt:

T.I. Script.
Rer. Austr.
col. 307.

Ib. col.
213.

OTHPERTUS, RAMPERTQUE, COMES LUD-
FRIDUS AB HABSPURG
FUNDARUNT SANCTI TRUDPERTI MARTY-
RIS ÆDES.

Ex Erganbaldo verò liquidissimè constat, Othpertum so-
lum prima Monasterii Trudpertini fundamenta iecisse. Ex
eodem gravissimo et coævo scriptore iuxtà perspicuum est,
eundem locum pluribus post annis a Ramperto, Othperti
nepote, duntaxat restauratum fuisse. Denique ex ipsius
Ludfridi instrumento anni DCCCIII. planissimum est, eas-
dem S. Martyris ædes ab eodem Ludfrido instauratas, do-
tatasque fuisse ac stabilitas. Et tamen omnes hi tres Mo-
nasterii Trudpertini *Fundatores, fundârunt*, a Poëta dicun-
tur. Inscriptio lapidis sepulchralis eiusdem coenobii, saltem
seculo iam XII. adornata, eâdem causâ Otpertum, Ram-
pertum et Ludfridum *Fundatores* appellat:

Hic requiescunt Fundatores huius loci,
Comites de Habsburg, Otpertus,
Rampertus et Luitfridus etc.

Jam verò ex his abundè patet, nullam necessitatem nobis
esse, verba illa Wernheri Ep. Argentinensis, quibus in te-
stamento suo se *fundatorem castri, quod dicitur HABESBURCH*,
appellat, in eam partem accipiendi, quasi verò ille primus
id castri a solo excitâset, sed satis gloriæ Wernhero re-
linquitur, si dirutum pridem ab Hungaris, suis opibûs et
consiliis restaurâsse ac veluti de novo *fundâsse* dicatur.
Princeps ac primus, qui castrum et nomen HABSPURGICUM
condidit, fuit initio seculi X. COMES LUDFRIDUS AB HABSPURG.

28. Cæterùm a secunda hac, quam circa an. MX.
Wernherus Episc. Argentinensis cum fratre Rathbotone
auspi-

auspicatus est, Castri HABESBURCH foundatione, nomen HABSPURGICUM præcipuè inclaruit. Ipsum verò Rathbotonem iam tulisse nomen Comititis de HABSPURG, satis colligitur ex antiqua Fundatorum Murensis Monasterii Genealogia, quæ in hunc modum incipit: *Theodricus Dux Lotharingorum et Chuono Comes de Rinfelden fratres fuerunt. Horum soror fuit Ita* COMITISSA DE HABSPURG, reparatrix huius Murensis cænobii. Fuit hæc Ita coniunx Rathbotonis, fratris Wernheri Ep. Strasburgensis, quod undequaque exploratissimum est. Atqui non apparet ratio, cur Ita dici potuerit COMITISSA DE HABSPURG a Genealogo Murensi, si unicus ejus maritus Rathboto COMES DE HABSPURG nunquam cognominatus fuisset.

29. Sed maximum incrementum ac stabilimentum nomen HABSPURGICUM nactum est in Wernhario II. cognomento PIO, filio mox celebrati Rathbotonis Comititis, cuius Wernharium sub nomine COMITIS DE HABSPURG planissima memoria fit in Diplomate Henrici IV. Imp. dato IV. Non. Martii, Indictione VII. anno Dominice Incarnationis MCXIV. regnante Henrico IV. Rege Romanorum anno VIII. imperante III. Ut adeò hic verissimè scripserit Guillimannus: *et si p. 205. et Othonem et Adelbertum, fortean etiam Landolum iuniorem* 206 (fratres Wernharium II.) HABSBURGIENSES sese COMITES indigitasse probabile, primus tamen est Vernerus, * quem publicis monumentis hoc insignem titulò reperio. - - Is maximè fuit, qui Wernharium ex se stemma et HABSBURGIENSIVM claritudinem et memoriam provexit et celebravit. Hæc, inquam, verissimè a Guillimanno perscripta sunt, si quidem ei de incremento nominis HABSPURGICI sermo fuerit. Nam primam ejus cum castro HABSPURG originem ad seculum X. et LUDFRIDUM Comitem referendam esse, plus quam satis sit, puto me hætenus demonstrasse.

PARS II.

Unde et ex qua origine Augusta Gens

HABSPURGICO - AUSTRIACA

prodierit.

30.

Sed age nunc, Excellentissime Comes, et utrum ex certis ac minimè dubiis, iisdemque veteribus monumentis huius tantæ Gentis, qualis HABSPURGICO - AUSTRIACA postmodum fuit, hodieque est, ertiq; ut de cœlo precamur, usq; dum ista simul omnia occidant, utrum, inquam, adeò Augustæ stirpis Auctor proxime demonstrari possit, videamus. Corrugas hîc nonnihil frontem, non propterea quidem, quasi omnia ea, quæ Gloriæ huius Divinæ Domus quaquaratione proficiunt, te non maximopere delectent, sed quia times, ne te in sylvam, infinitis doctissimorum hominum disceptationibus horridam, inducam, unde vix ullus sine vulnere exitus pateat, omniaque ad ultimum cum Demiphone illo finiendâ sint:

Terent.

Phor. II.

3.

. fecistis probe:

Incertior sum multò, quàm dudum.

Sed pone tantisper istam curam, Comitum Maxime. Tantò apud me omnia certiora et explicatiora erunt, quantò ab adulandi et hariolandi studio remotior sum. Perplexissimam hanc indagationem reddiderunt viri docti, non solum quòd non satis veteribus monumentis instructi eandem susceperunt, sed etiam, quia ipsum naturæ ductum sequi sibi haud satis gloriosum existimârunt. Igitur dum in ultimam Domus HABSPURGICO-AUSTRIACAE originem inquirerent, nequaquam, ut natura solet, a parvis, aut saltem mediocribus, sed statim a magnis, quidam etiam

ama-

TABVLA CHRONOLOGICA AVGVSTÆ DOMVS HABSPVRGICO- AVSTRIACÆ.

Otpertus,
Vir Nobilis in Brisgaugia
an Chr. 605.

Rampertus
Nepos Otperti, restitutor Monasterii S. Trudperti
in Brisgaugia, circ. an 700.

Hugo,
frater Comitis Ludfridi ab
Habsburg, circ. an. 890.

Comes Ludfridus ab Habsburg
tertius Fundator Monasterii
S. Trudperti an. 903.

Hundfridus.

Hugo II.

Luitfridus II.

Guotramus Dives.

Landolus I. *seu* Lancelinus
primus certò dictus Comes de Alten-
burg, occupator Comitatus Rorensis, ob. circ. 991.

Birchtilo *seu* Bertholdus
Zaringensium sator.

Rathboto Comes
de Habsburg
ob. circ. 1027.

Wernherus Ep.
Argentoratensis
ob. 1028.

Rudolfus
ob. circ. 1013.

Landolus *seu*
Lancelinus II.
ob. 1036.

Otho. Adelbertus.

Wernherus II. Pius,
in publicis monumentis
Comes de Habsburg
dictus, obiit 1096.

Richenza.

Bertholdus
Barbatus.

In hac tabula ea duntaxat Nomina posui, quæ ex
veteribus optima notæ monumentis demon-
strari possunt.

TABULA CHRONOLOGICA AVGVSTA DE HABSPVRC AVSTRIA

Opertus,
In Nihilis in Belgica
an Chr. Gos.
Ranpactis

Terent.
Phor. II.
3.

Nepot Opertus, refertur in Belgica
in Belgica, etc. an Gos.
Comes Lud.
Hugo
Hugo Comiti Ludovic ad
Habsburg, etc. an Gos.

Habsburg
Hugo II.
Guotianus Dives.

a maximis ordiri maluerunt. Hinc scrutandi erant omnes Stemmaticis Carolini surculi, alii ad Regum Merovingicorum in Francia reliquias, alii ad Alamanniæ Duces dilabebantur. Alii, quod vix quisquam crederet, nisi libri in manibus essent, ab Osiride Ægyptio, alii a Noë et Cham, alii ab Atenore Troiano, Cimmericorum ad ostia Danubii Rege, alii ab Ænea, alii a Scipionibus et Fabiis, Romanorum nobilissimis, sibi auspicandum censuerunt. Alii denique, qui modestiæ aliquid tribuendum putârunt, ad Petros Leones gentem Romanam, aut certè ad Anicios, alii denique ad alia figmenta confugerunt, de quibus sanè plerisque rectè censuit eruditus Ioan. Ludovicus Schönleben: *In hoc delinquant nonnulli atatis anterioris Geneographi, quòd Præom. omnem penè familiam ab equo Troiano, a Priamo, Antenore, Dissert. Ænea, quin a Noëmo trahant, nullis annalium vel fastorum de Orig. præsidiiis fulti. Ea re tamen Mecænatibus placere se putant, Dom. cum fidem perdunt, et Principum Regum illustrare familias, cum Habsp. maximè obscurant. Merè siquidem ficta censeri solent, quæ in uno fabulosa notantur: et demeretur assensum integra narratio, qua fictionis indicium exhibet in parte. Supervacanea profectò illa cura est, quæ omnis sanguis Regius purpura acceptus refertur, quasi decederet aliquid Principali familia, ab origine non regia profluxisse. Prudenter mehercule ac doctè, quæque et mihi præprimis dicta cavendaque existimabo. Cæterum cum probè meminerim, me ad scribendam epistolam, non ad condendum volumen accessisse, tribus veluti Theorematis universam hanc de Origine Gentis HABSPURGICO - AUSTRIACAE disputationem complectar. ** *Vid. ad- iuncta*

31. Primum omnium exquisitissimum et indubitabile est, gentem illam, quæ HABSPURGICA quocunque tempore dicta est, eiusdem esse originis ac stirpis, cuius fuit gens CHRO- illa, quæ saltem post medium seculum X. appellata fuit NOLO- ALTENBURGICA seu Altenburgensis ab Altenburgo Argoviæ GICA civitate, Evidentissimum hoc reddit optimæ apud omnes notæ

notæ monumentum vetus, *Acta* scilicet *foundationis Monasterii Murensis*, plus simplici vice a viris eruditis edita, et summô, ut merentur, locô habita. In his non longè ab initio dicuntur *hîc quidam divites liberique homines curtim habuisse*, quorum et ipsa ecclesia fuit: qui rogaverunt Lanzelinum* al. Kanze-
linum. Comitem de ALTENBURG, filium Guntranni Divitis, ut esset defensor suarum rerum. Atqui ex iisdem Actis affirmatissimè constat, Rathbotonem, uti et VVernherum Ep. Strasburgensem, fundatorem seu restauratorem castri HABSPURG, cum fratre Rudolpho, eiusdem Lancelini seu Lanzelini fuisse filios: ac insuper VVernharium II. publicorum monumentorum fide assertissimum nominis ac gentis HABSPURGICAE propagatorem, extitisse nepotem Lanzelini. Igitur extra omnem controversiam est, gentem illam, quæ aliquando HABSPURGICA dicta fuit, eiusdem esse originis, sanguinis et stirpis, cuius post medium saltem seculum X. fuit Altenburgensis in Argovia. Nec puto futurum ullum solidè doctum ac eruditum Virum, qui huic nostro veluti canoni volet contradicere.

32. Alterum, quod statuo, eiusdem certitudinis ac evidentiæ est, nimirum gentem, aliquando dictam HABSPURGICAM et ALTENBURGICAM ex eadem fuisse stirpe ac origine coortam, cuius extitit Comes Ludfridus ab Habsburg, quem ex proprio ac genuino instrumento constat vixisse an. DCCCCIII. Nisi enim hoc ita sit, necesse est omnium in hac re absurditatum maximam nos adoptare, duas scilicet familias de HABSPURG, inter se ac secundum stirpem ac sanguinem diversas in natura rerum extitisse, quarum una ad LUDFRIDUM DE HABSPURG, altera ad gentem HABSPURGICO - ALTENBURGICAM pertinuerit, de quo monstro vel cogitare nulli adhuc sano in mentem venit.

33. Postremò æquè puræ liquentisque fidei ac veritatis est, gentem Comitis Ludfridi ac HABSPURG, proficisci ab OTERTO, quodam Nobilium personarum in Brisgaugia, qui

qui S. Trudpertum circa an. DCV. suscepit, illiusque nepote ac successore RAMPERTO. Pronuntiatum nostrum affirmatur ab ipso Comite Ludfrido ab HABSPURG, cuius in instrumento seu charta foundationis et dotationis Monasterii Trudpertini hæc verba sunt: *Ideo * ego Luitfridus in nomine sanctæ Trinitatis, quod nobis suggerit honestas sacerdotum, clarissima dignitas rerum, omnisque industria fidelium, decrevi devota mente quoddam Monasterium in honore Dei constitutum, et Apostolorum Petri et Pauli et Sancti Trudperti martyris, qui ibi coronatus, et in ipso sanctissimo corpore requiescit, ceterorumque Sanctorum, quod a praterfluente fluvio Nymaga, nunc Monasterium Sancti Trudperti vocatur, restaurare et augmentare, cum edificiis, omnique ornatu ad Divinum cultum pertinentibus, quod ego a fratre meo HUGONE IN PARTEM HAEREDITATIS POSSEDI. Unde Divino amore compunctus pro remedio animæ meæ et progenitorum atque successorum meorum, quicquid per chartam traditionis donatum fuit ab ANTECESSORIBUS MEIS, OTBERTO videlicet, qui inductor fuit pretiosissimi Martyris, et RAMBERTO, ceterisque fidelibus, eandem villam, cum omnibus illi adiacentibus --- in integrum atque per totum, consentientibus filiis meis HUNDFRIDO, LUITFRIDO ET HUGONE, trado et transfundo Uualderico Abbati atque fratribus ibi Deo servituris &c.*

**Integrum Ludfridi instrumentum vid. inter Prob. n. II.*

34. Apertissimum ex his ipsius Ludfridi ab HABSPURG verbis est, OTPERTUM, quendam ex Nobilibus personis in Brisgaugia, ut cum Erganbaldo candidissime loquar, eiusque nepotem RAMPERTUM fuisse ANTECESSORES Ludfridi, a quibus per fratrem suum HUGONEM Monasterium S. Trudperti, ab illis fundatum, IN PARTEM HAEREDITATIS POSSEDI. Quod si autem OTPERTUS et RAMPERTUS Ludfridi ab HABSPURG fuerunt ANTECESSORES, omnes unius eiusdemque stirpis ac originis fuisse, evidentissimum est. Namque veteribus nullus ANTECESSOR in publicis instrumentis dicebatur, qui ab eodem sanguine ac stirpe

alienus erat: nec id hætenus ullus eruditorum, ne quidem qui hic nobis vehementissimè adversantur, negavit. Atque iam nunc demum, Excellentissime Comes, limpidissimè vides, quis Augustæ Gentis nostræ HABSPURGICO-AUSTRIACAE auctor et conditor extiterit, quantum quidem ex probis, coævis aut saltem subæqualibus monumentis demonstrari potest. Nempe OTHPERTUS QUIDAM EX NOBILIBUS PERSONIS IN BRISGAUGIA is fuit, ex cuius sanguine ac stirpe tot Comites, Duces, Reges ac Imperatores prodire immensa illa Dei providentia iussit, hinc potentissimæ Domus origo, hi genuini ac purissimi fontes, a quibus qui ex doctis viris deflectunt, nihil nobis nisi figmenta vendunt et propinant. Schönlebius iterum cordatè: *certum est*, inquit, *inter maiores Rudolphi I. Imp. sub titulo Comitum HABSPURGI, ALTENBURGI et VINDONISSAE, numerari OTTOBERTUM Comitem, qui S. Trudberto locum condenda adicula in suo patrimonio assignavit, et hunc vixisse ad an. DCLXVII. floruisse circa annum DCXXX. Unde sequitur indubitatum esse, nobilitatem HABSPURGICAM probari posse evidenter ab anno Christi DC. id est, per mille septuaginta et plures annos, quod fortè nulla hodie per Orbem Principalis familia de suis maioribus tam certis et tam fide dignis monumentis ostendere potest.* Hæc Schönleben, verissimè quidem quoad rerum summam et suprema capita, licet nunnula errata quoad OTTOBERTI ætatem dignitatemque admiserit, altum scilicet adhuc latente Ergonbaldo, quem tuæ unius gloriæ, Excellentissime Comes, faventes Superi reservârunt.

35. Interibi, ut certissima ista lux dispareret, Solque tantus, si quidem id evenire posset, de Austriaco Horizonte pelleretur, extinguereturque penitus, vide, ac unâ mecum stupe, quid a celeberrimis ac eruditissimis viris, quorum de Origine HABSPURGICO-AUSTRIACA systemata, salvô OTTBERTO, ET LUDFRIDIAB HABSPURG instrumentô, coire ac consistere non poterant, tentatum fuerit. Andreas Quercetanus, seu Duchesnius, Magnus ille vir,

ac Regis Christianissimi Historiographus, in Historia Burgundiæ Gallicè scripta, veritus haud est, Wolfgangum Latzium nostrum, qui Ludfridi seu Luitfridi instrumentum primus in lucem extulit, imposturæ ac fraudis arguere, ut qui id e suo duntaxat cerebro confinxerit ac fabricaverit: unde etiam prodierint OTHPERTUS et RAMPERTUS, Palladis, ex Jovis capite prognatæ, hac ratione propinqui et consanguinei. Eius Gallica verba sunt: *Il (Guilliman) apporte un certain titre, que sans doute Lazius a fabriqué, ou il luy donne des fils, qui sont aussi veritables et assurés, que les Otperts et les Ramperts, dont il le fait descendre; cela se prouvera manifestement faux dans l'Histoire entiere, ou l'on decouvra toutes les nullités de ce titre pretendu.*

36. Eò nonnihil modestior & cautior Illustris Georgius ab Eccard, vir cætera nec eruditione nec fama Duchesnio inferior, in *Orginibus Familia Habspurgo-Austriacis*, Lib. I. c. 6. optimè advertens, suo Ethiconi Alemanniæ Duci, genuino, si Superis placet, HABSPURGIORUM Patriarchæ, præsentissimo veneno esse OTPERTUM et RAMPERTUM, ANTECESSORES LUDFRIDI, aliò artificiò huius posterioris instrumentum elumbum reddere aggressus est. *Non eò, inquit, me abduci patior, ut cum Quercetano litteras illas a Lazio confictas putem, quanquam interpolatas concesserim. Quemadmodum enim post vocem: Ego Luitfridus, illud: Comes de Avendiburg, per fraudem afflictum et infartum agnoscit Guillimannus Lib. III. c. 1. Ita etiam a fautoribus Ottopertorum et Rampertorum ex traditione veteri et incerta apud Monachos S. Trudperti facile post voces: ab antecessoribus meis, illud: Ottoberto videlicet, qui inductor fuit pretiosissimi Martyris, et Ramberto, inseri potuit, aut ex margine, cui ab imperito harum rerum adscriptum declarationis causâ fuerat, in textum transponi: cuiusmodi depravationum exempla quotidie in Diplommatibus occurrunt.* Hæc doctissimus Eccardus, cuius verba quam venam referant.

ferant, omnes norunt, qui Diplomatici belli historiam tenent. Eccardi non in eo nullas fuisse partes ex variis eius editis Operibus satis constat, ast virum hunc cataphractum ac æneum, vincibilem tamen fuisse vel solus eruditissimus Abbas Joan. Fridericus Schannatus, illustre nostrorum temporum Decus ac Ornamentum, in suis Archivii Fuldenfis Vindiciis non uno loco ostendit. Quantum verò felicior ac maior ex isto hoc nostro certamine de Ludfridi instrumento excessurus sit, paulò infrà patebit. Nunc ad celeberrimum Virum, Andream Duchesnium revertendum est, qui et OTPERTUM et RAMPERTUM, universumque Ludfridi instrumentum a Wolfgango Latzio conficta esse censet.

37. At enim Duchesnium ab obstrigillando Latzio facile iam arcet vetustissimus Scriptor Ergانبaldus, Abbas sub Ramperto Sanct-Trudpertinus, cui fidem velle derogare profectò delirare foret : nec hæc suspicio in tantum virum cadere potest, cui tot veterum Scriptorum Francicorum volumina in acceptis refert gratissimus Orbis Litterarius. Quid autem noster Ergانبaldus de OTPERTO et RAMPERTO?

Acta 3.

Trud. c.

1. & 2.

vid. Prob.

n. I.

Alter verò, Truotpertus nomine, Italia fines pertransiens, Rhenique fluminis cursum sequens, Alamannie provincia maximam partem pertransiens, in pago Brisgaugia haud longè a Rheno flumine vallem quandam in saltu vicino, quasi a Deo sibi assignatam, magno cum conamine cepit inquirere. Qui dum heredem eiusdem vallis OTPERTUM QUENDAM EX NOBILIBUS PERSONIS reperisset, vir Deo devotus cepit conatu, quo valuit, ut per nomen Domini JESU Christi hominibus suis deducentibus, iam olim ad optatam vallem, visere quivisset. Qui mox, UT HOMO NOBILIS, viri Dei a Deo sentiens voluntatem veneratoribus suis iussit, ut illum ad locum, quem petiit, sine mora perducerent. - - - Cùmque ille omnia verba Dei servi referentis libenti animo suscepisset, ut erat VIR KARITATE REFERTUS, non solum non contraire famuli Dei voluntati cupiebat, verum etiam

etiam omnimodis desiderio illius favens, non tantummodo locum, quem inhabitandum petiit, mente devota concessit, sed etiam PRÆDIA QUÆDAM JURIS ILLIUS, suprà commemorato loco vicina, cum adiacentibus in servitium TRADIDIT. - - Cum verò c. 3. iam tertium penè beatus Truopertus in cremo peregisset annum, die quadam meridiano labore fatigatus, cum in scamno suo aliquantulum dextro in latere iacens, dextrag, manu caput excipiens, membra sopori dedisset, unus a supradictis germanis arrepta securi virum Dei dormientem in tempus percussit, cerebroque infixam securim relinquens fugit. Sanctus verò Truopertus felicissimam mortem suavissimo socians somno, proprio cruore martyrii coronatus, sexto Kal. Maji perrexit ad Dominum. Præmiserat iam cap. I. Ergenbaldus annum martyrii his verbis: Truopertus legitur per palmam martyrii anno Dominica incarnationis sexcentesimo septimo, sub beato Bonifacio tertio, regnante Foca Imperatore migrasse de miseria vitæ presentis. Sed pergit Ergenbaldus: OTERPERTUS mox ut virum Dei occisum reperit, festinare illuc quantocius cæpit. Cumq, inhumatum, et quasi gratissimo somno quiescentem reperisset, Deo, ut dignum erat, inprimis gratias referens, qui tali triumpho militem suum dignatus est, factum est, ut diligenti investigatione a nonnullis exploraret, qualiter interfectores viri sancti iam altera die - - inviti e saltu proruperant. Animadvertens autem miraculum a Deo ostensum, quarta illucescente martyrii die illius custodes in eo, quo prius apparuerunt, loco deputavit. At illi ut rei miseriq, nil morantes, hora adventus sui, sicut superius fecerant, eundem in locum devenerunt. Cumq, ita fame macieque atque abruptione omnium indumentorum confecti essent, ut absq, ulla difficultate a custodibus comprehenderentur, statim ad OTERPERTUM adducti sunt. At ille sapienti usus consilio, ut securius Martyris Christi depositionem procurare quivisset, viros vinctis post tergum manibus ad BOBONEM, ID TEMPORIS COMITEM, ut illius iudiciò damnarentur, trahi precepit. - - - Igitur sanctus Truopertus sarcophago de petris preparato, dignis sacerdotum

populiq; Christiani laudibus, depositionem laudabilem in ORATORIO, quod OTPERTUS ob venerationem sancti viri construxit, Christo largiente percipere meruit. - - Post aliquanta namque annorum curricula, cum innumerabilia ad corpus sancti Truoperti miraculorum signa iugiter cernerentur ostensa, cuidam servo Dei in visione sanctus Truopertus apparuit, eiq; quod corporis illius media pars aquis maderetur, indicavit. Quam visionem cum ille, cui ostensa est, diffamare potius, quam occultare mallet, Presbyteri pagi vicini, OTPERTO adhuc superstite, ibidemq; presente convenerunt.

c. 6,

Hæc Erganbaldus de OTPERTO. Subdit iam de RAMPERTO: Cum verò post multa tempora, annorumq; plura curricula regnis in diversa variantibus, isdem, in quo sanctus Truopertus requiescit, locus HÆREDIBUS dissonantibus penè in solitudinem foret redactus, ostensa est visio huiuscemodi, scilicet quibusdam adhuc fratribus ibidem demorantibus, aliisq; sanctis atq; viris perfectis, eum fore in loco humidissimo tumulatum, eumque debere altiùs elevari, eodemque in loco decentiùs sepeliri. NUPER NOSTRIS TEMPORIBUS RAMPERTUS NOMINE, AC NEPOS OTPERTI, divina etiam ammonitione compunctus, diruta construere, inculta colere, destructa restaurare, atq; in diversa discerpta coadunare pleno caput conamine &c.

37. Quot in hac Vitæ Trudpertinæ epitome ferè apices, tot in Duchesium tela vides, Excellentissime Comes. Ætas, conditio, immò et Religio OTPERTI certissima. Suscepit S. Trudpertum anno Ch. DCV. quo ætatis suæ, VIR scilicet iam KARITATE REFERTVS, minimùm annum trigessimum quintum numeravit. Itaque natus est saltem anno Ch. DLXX. Eius patrem, si, quæ communis ætas est, ad annum vitæ quinquagesimum attigisse ponas, huius annus natalis incidet in annum Christi circiter DL. En ineluctabilem epocham et Æram HABSPURGICO - AUSTRIACAM! Sanctus Trudpertus in pago Brisgaugie cuiusdam Vallis haud longè a Rheno flumine HAEREDEM OTPERTUM QUENDAM EX NOBILIBUS PERSONIS

REPE-

REPERIT, QUI MOX UT HOMO NOBILIS *viri Dei a Deo sentiens voluntatem venatoribus suis iussit, ut illum ad locum, quem petiit, perducerent, nec id tantum, sed ei etiam PRÆDIA QUÆDAM IURIS sui, supra commemorato loco vicina, cum adiacentibus* IN SERVITIUM TRADIDIT. En certissimas et antiosissimas Domus HABSPURGICO-AUSTRIACÆ cunas, BRISGAUGIAM! En indubia Eius *haud longè a Rheno* PRÆDIA et possessiones! En primas indubitatasque eius Tiaras, QUIDAM EX NOBILIBUS PERSONIS, OTPERTUS VIR NOBILIS, quibus multis post seculis Regiæ coronæ ac Imperatoria Diademata succedent! Equidem OTPERTUM nondum fuisse COMITEM, ex eo clarissimum est, quòd S. Trudperti interfectores, narrante Ergانبaldo, *vinctis post tergum manibus ad BOBONEM, ID TEMPORIS COMITEM, haud dubiè Alsatiae, trahi præceperit, ut illius iudiciò damnarentur, id quod proprium munus Comitum erat, qui provinciis præsidebant. Supervacaneum id profectò, immò indignum OTPERTO fuisset, si ipse COMITATUM gessisset, si quidem de COMITIBUS et COMITATIBUS veterum more loquamur. Neque tamen quisquam existimet velim, Ergانبaldum in celebranda OTPERTI familia meritò ieuniorem minùsque liberalem fuisse, dum eum non alio nomine quàm PERSONÆ NOBILIS, aut VIRI NOBILIS cohonestavit. Longè enim amplius quid et augustius hic apud veteres titulus afferebat, quàm sequioribus temporibus. VIRI illi NOBILES solo nomine ac potestate, non itidem amplitudine opum, possessionum, aliisve eiusmodi prærogativis a COMITIBUS vulgò excedebantur, ut ex veteribus chartis et Diplomatis constat. Sed iam aliud in OTPERTO, eiusque NEPOTE RAMPERTO veneremur.*

38. OTPERTUS Sancto Trudperto Martyri *Oratorium, id est, Ecclesiam construxit, Monasteriò ex prædiis sui iuris iam priùs fundatò. RAMPERTUS EIUS NEPOS Ergانبaldi temporibus, id est, circa an. DCXC. divina ammonitione*

compunctus, diruta construere, inculta colere, destructa restaurare, atque in diversa discerpta coadunare pleno capite conamine. En prima et testatissima Pietatis HABSPURGICO-AUSTRIACAE monumenta! Dubium non est, et alia OTPERTI VIRI KARITATE REFERTI, RAMPERTIQUE NEPOTIS, erga Deum Divosque plura religionis ac pietatis olim protulisse argumenta, sed quæ authenticò et coævò ex scriptore probari possint, solo Monasterio S. Trudperti circumscribuntur. Unum atque certissimum, quod primos Maximæ Gentis HABSPURGICO-AUSTRIACAE conditores efficit Pios, est amor et cultus S. Trudperti Martyris, genuini affectus S. Benedicti. Huius enim Regulæ addictum fuisse Trudpertum, ex Erganbaldo perspicuum est. Fuit is germanus frater S. Ruperti primi Episcopi Salzbουργensis et Noricorum Apostoli, certissimi Regulæ Benedictinæ sectatoris, ut nuper in Epistola ad Cl. P. Marcum Hanzizium Soc. Ies. demonstravi. Cum eodem fratre suo ante annum DLXXXII. Romæ fuit, ubi, uti et totâ Italiâ nulla tum Regula nisi S. Benedicti obtinuit. Monasterium in sylva nigra instituit favente OTPERTO, qui eò *prædia* contulit. Quid enim *prædia* ad nudum et succinctum Eremitam? Rampertus, Otperti nepos id restituit *quibusdam adhuc fratribus ibidem demorantibus*, id est, Monachis, ut omnes vident, Denique Ludfridus ab Habsburg tradit et confirmat omnia, quæcunque *per chartam traditionis donata fuerunt ab Antecessoribus suis*, OTPERTO videlicet et RAMPERTO, ceterisque fidelibus, anno DCCCIII. nulla facta mentione Regulæ S. Benedicti, utpote quæ aliunde, ac ab origine loci receptissima fuerat. Ipse Erganbaldus, anno circiter DCC. sub Ramperto vivens in vetustissimo epitaphio *Præsul*, ist est, Abbas, dicitur. Quæ omnia manifestè ostendunt, et Trudpertum et eius ab origine Monasterium quàm maximè fuisse Benedictinum. Ut adeò nobis muscum merum ac fungos vendere velle videantur, qui nunquam viso genuino, ac lecto Erganbaldo,

nescio

nescio quos Eremitas, primos Monasterii S. Trudperti incolas, obtrudunt: quasi in sylva Nigra Monachi vivere non possint, nisi sint volatilia nullis certis caveis et legibus conclusa. Benedictinus fuit S. Trudpertus Martyr, Benedictini itidem eius successores, Benedictini, in quos prima et certa HABSPURGICO-AUSTRIACAE PIETATIS monumenta edita fuerunt. Sed hæc hætenus.

39. Lubet iam clarissimum ac eruditissimum Andream Duchesnium consulere, et, quid ei iam conspecto eminus et cominus Ergانبaldo videatur de OTPERTO et RAMPERTO, rogare. Fabulisne hi nomina dederunt? Wolfgangusne Latzius Ludfridi instrumentum, in quo OTPERTUM et RAMPERTUM suos ANTECESSORES nominat, fabricavit? Falsane ac fictitia hæc omnia sunt? Expallescit primum doctissimus Vir: tum ingemit tanti momenti vetera monumenta tam diu inter pulveres et sordes relinquere: postremò vellet ea, quæ in Latzium hoc articulo scripsit, non extare, tandèmq; pulcherrimo pudore utramque genam pictus et suffusus fileat. Deinceps ad doctissimum Eccardum.

40. Non est ille præclarus vir adè in Latzium iniquus, ut instrumentum Ludfridi ab eo confectum putet, sed *interpolatum* facile concedit. Rationes eius, immò meras coniecturas, quas fortè satius esset contemnere, supra num. 36. conspeximus. Sed ad eas tamen respondeo. Ergانبaldus OTPERTUM primum nominat, qui locum et *prædia iuris sui* Sancto Trudperto contulerit. Idem celebrat RAMPERTUM, illius NEPOTEM, qui eundem locum restauraverit. Idem Monasterium Ludfridus dicit *a fratre suo Hugone in partem hereditatis se possedisse*. Igitur ex loco instrumenti Ludfridiani, ipsi etiam Eccardo minimè suspecto, clarè ac apertè constat, OTPERTUM et RAMPERTUM genuinos fuisse in possessione Monasterii S. Trudperti ANTECESSORES LUDFRIDI seu LUDFRIDI. Nam hæc Eccardo aliisque eruditis Genealogis perpetua lex ac regula est, eos unius esse

anteceffionis et *fuccelfionis*, atque adeò *ftirpis* et *familiæ*, quorum eædem *avitæ in partem hæreditatis* poffeffiones funt.

41. Dein ratio, cur Eccardus fufpicatur, poft voces: ab *antecefforibus meis*, illud: OTBERTO *videlicet*, qui *inductor fuit pretiofiffimi Martyris*, et RAMBERTO, a fautoribus Ottopertorum et Rampertorum inferi potuiffe, quemadmodum poft vocem: Ego LUITFRIDUS, illud: COMES de AVENDIBURG per fraudem affictum et infartum agnofcit Guillimannus, hæc, aio, Eccardi ratio ridicula, inanis, et tanto viro prorfus indigna eft. Namque cur diffimulat Eccardus, Guillimannum eam recentiorum hominum fraudem coarguiffe quidem, fed eundem repræfentâffe tamen hoc idem Luitfridi instrumentum, *non ut circumfertur aliis, fed ficuti ex autographo Wolfgangus Latzius tranftulit* ? Iam verò Latzius id primùm publicavit anno MDC. Libro VIII. de Migratione Gent. pag. 393. quod, inquit, *mihi Abbas S. Trudperti communicavit*. Atqui in hac prima editione nulum penitus veftigium illius interpolamenti: COMES DE AVENDIBURG, reperitur, fed fuma et finceriffima fide fic Luitfridi verba referuntur: IDEO EGO LUITFRIDUS IN NOMINE SANCTAE TRINITATIS &c. Quod fi Latzius falſam ſibi ipſe imaginem fingens, vel ab aliis falſus, in poſteriore Opere de *Genealogia Habsburgica*, aut eum deinceps ſecuti recentiffimi Scriptores illud interpolamentum: COMES DE AVENDIBURG, imprudenter admiferunt, eius facti nulla utique ratio Eccardo, aliifque viris criticis ac in his rebus verfatis habenda erat, utpote de primigenia, ſincera ac veteri instrumenti Luitfridiani lectione ex Abbatis Trudpertini fide certiffimis. Et profectò quis animum inducat, ut credat, vel Abbatem Trudpertinum illa verba: COMES DE AVENDIBURG, in ſuo ad Latzium chirographo prætermiſſurum, rem ſcilicet ſuo Monafterio glorioſam, ſi ea in autographo ſuo reperiffet: aut Latzium eadem in editione

tione sua prima dissimulaturum fuisse, si ea ab Abbate Sanct-Trudpertino accepisset, utpote quibus eius fabula de AVENDO et AVENDIBURG adeò robustè ac invictè stabili-
liretur? Dissimulavit tamen, fide nimirum victus Abbatis ac religione. Nunquam ea verba legit Abbas in suo exemplari, nunquam Latzius in suo exemplo. Igitur certissimum est ac indubium, nos adhuc genuinum, intactum, ac in cognomento Luitfridi non interpolatum eiusdem instrumentum apud Latzium in Opere de Migratione Gentium hodièque habere, atque adeò nullam Eccardo occasionem aut rationem fuisse, ex huius corruptelæ similitudine, alterum eiusdem instrumenti locum, ubi de Luitfridi ANTECESSORIBUS, OTBERTO ET RAMBERTO fit mentio, sollicitandi.

42. Nec adeò peregrinum est, Eccardum ex perverso et adulterato Luitfridi instrumento ansam arripuisse, originem sincerissimam HABSPURGIORUM AB OTPERTO ET RAMPERTO dissipandi. Nam suis Alemanniæ Ducibus Ethiconibus semper malè metuens, idem egit cum Epitaphio Luitfridi, eiusque antecessorum successorumque. Ut enim systemati suo plausum conciliaret, non illud genuinum, ac seculo saltem XII. conditum, sed hesternum planè ac puerile ex Guillimanno recudendum curavit. In illas nugas ita præfatur Eccardus, rem nobis dicturus, de qua scilicet nunquam cogitâssemus: *Luitfridi in Monasterii Trudpertini templo sepultum colligas ex Diplomate paulo antè laudao* (scilicet instrumento Luitfridi, hic nequaquam interpolato, quia locus placet et prodest Eccardo) *et ex traditione, quæ in Monasterio illo obtinuit. Testem adducerem etiam epitaphium, ipsi et liberis ipsius ibi positum, nisi illud a recentiori auctore esse scirem. Apponam tamen, ut eo certius eruditorum suffragium obtineam, iisdem, quibus illud apud Guillimannum legi, verbis:*

L.I. Orig.
Habsburg-
Austr. p.
38.

Generosorum Otperti, Ramperti,
Luitfridi, item Huntfridi, Luitfridi,
Hugonis, et Dominæ Ermandrudæ,
illustrum Comitum de Habsburg,
Alsatiae Landgraviorum, huius or-
natissimi Monasterii fundatorum
hîc sepultorum Epitaphium:

Hoc nos in tecto solemnibus accipe faxis
Hospita terrena, pulvis & umbra sumus.
Nosque illo in claustro chari excepere nepotes:
Non fuit in toto grator Orbe locus.

Recentius, ut iam dixi, hoc epitaphium cæcus esset, qui non videret, primò ex titulo Generosorum, qui illa, qua Luitfridus vixit, ætate insolens fuit: deinde ex titulo Illustrum Comitum de Habsburg, Alsatiae Landgraviorum, qui hoc tempore longè posterior est: denique ex elegantia versuum Epitaphii et acuta conclusione, qua antiquissimis illis temporibus non rara, sed invisæ planè et ignota avis erat. Nihil horum abnuo, Vir Cl. immò et ipse pronuntio, hoc epitaphium proximorum esse temporum, puta seculi XVI. iam expirantis. At non erat tibi in promptu aliud antiquum et genuinum epitaphium, ex quo non solum, ubi Luitfridus sepultus fuerit, sed etiam, quos ANTECESSORES habuerit, apertè intelligeres? Gabrielem Bucelinum, cuius Ludfridiani instrumenti editionem cum Latziana scrupulosè contulisti, tibi ex affe cognitus erat. Is vir ex vetusto, quod vidit et palpavit, marmore, hoc nobis epitaphium reliquit:

Hic

Hic requiescunt fundatores huius loci,
Comites de Habsburg, Otpertus,
Rampertus et Luidfridus, Land-
gravii Alfatiae. Item Hunfridus,
Luitfridus et Hugo, Domina Er-
mentruda.

Hoc tibi, Vir doctissime, epitaphium ex Monasterio Trudpertino afferendum erat, si plus roboris iam lusus vo-
luisset. Scio probè, ac id iam num. 21. confessus sum, epitaphium istud posterius seculo XII. antiquius non esse, tum quòd in eo *Landgraviorum* mentio fiat, tum quòd OTPERTUM et RAMPERTUM COMITES DE HABSPURG vocet inscriptio, quæ Ergانبaldo repugnant. Sed id nemo non æquus facilè condonaverit inscriptori seculi XII. qui ex usu temporum suorum antiquos salutavit. Id saltem ex hoc epitaphio certissimum tenemus, jam sexcentis abhinc annis vulgò nostris Coenobitis Trudpertinis, apud quos Ludfridus ab HABSPURG sepulturam nactus est, non *incertum*, sed persuasissimum fuisse, OTPERTUM et RAMPERTUM extitisse LUITFRIDI ANTECESSORES, eosdemque omnes unius fuisse generis ac stirpis. Nihil igitur penitus superest, quò Eccardus coniecturam suam sustineat, illum instrumenti LUITFRIDI locum, ubi OTPERTUM et RAMPERTUM ANTECESSORES SUOS appellat, interpolatum fuisse. Quin libet illud Tyndari apud Plautum hìc usurpare:

Operta quæ fuere, aperta sunt: patent prestigia.

*Plaut.
Captiv.
III. 3.*

Item
Bacch. IV. 8. 43. Habes hic omnia, Excellentissime ac Glorioso Comes, quæ tum de etymo nominis HABSPURGICI, tum de genuina et certa origine AUGUSTAE GENTIS HABSPURGICO-AUSTRIACAE ex me nôsse cupiebas. Qui ex veteribus ac probis monumentis certiora iis, quæ scripsi, extuderit, profectò mihi erit *magnus Apollo*:

. . . *Ita me Jupiter, Juno, Ceres,
Minerva, Latona, Spes, Opis, Virtus, Venus,
Castor, Polluces, Mars, Mercurius, Hercules,
Submanus, Sol, Saturnus, Diique omnes ament!*

44. *Sinzendorfsiana* mea, immò tua, nullam non operam do, ut quamprimum accipias. In iis conspicias omnia vetera monumenta Historica, quæ in Gallia et Germania, tuis, Excellentissime ac Munificentissime Comes, dum in Conventu Sueffionensi Europæ fortunas moderareris, sumptibus erui et commodo publico congregavi. Opus hoc, quod novam universæ litterariæ rei lucem accendet, præcipuè iuverunt, præter Christianissimi Galliarum Regis Bibliothecam, Reverendissimi ac Præstantissimi Præsules ac Abbates nostri Geroldus Rhinoviensis, Augustinus Zvvifaltensis, Rupertus Ottoburanus, Dominicus S. Magni in Faucibus Alpium seu Füessensis, Wilibaldus Ursinensis, Amandus Neresheimensis, Corbinianus Aspacensis, et Theobaldus Allerspacensis Ord. Cister. qui si ex sua Bibliotheca ea mihi mittere voluisset, quæ ipse sponte sua coràm præsentì obtulit, aut quæ in præstantissimis eius manu exaratis codicibus reperi, Monasterium suum haud dubiè immortalì quadam apud eruditos famâ donâset. Sed præter inanem spem primùm obtinui nihil, postremò et spes ipsa decollavit, non vitiò Reverendissimi huius iuxta et Pientissimi sanctique Præsulis, qui nullo non humanitatis genere complexus me fuit, sed nescio cuius rei litterariæ inimi-

ei. Sed de his omnibus pluscula suo loco. Sacratissima
ista Divini Paschatis festivitas, ut tibi, totique Illustrissimæ
Familiaæ tuæ cum maximo coelestium donorum cumulo
illucescat, devotissimo ac devinctissimo animo pre-
cor.

Ex Bibliotheca Mellicensi
an. MDCCXXXI. 20.
Martii,

PROBA.

PROBATIONES

quorundam Capitulorum, quæ in præcedenti Epistola de Etymo et Origine Augustæ Domus HABSPURGICO-AUSTRIACAE asserta fuere.

Num. I.

Acta S. Trudperti Mart. auctore Ergambaldo, circa an. Chr. DCC. Abbate Monasterii San Trudpertini in Brisgovia.

Cap. I.

Sancti Trudperti ortus, patria, genus, peregrinatio Romam cum germano fratre Ruodperto: illius reditus in Brisgoviam, huius in Baioariam. Annus obitus S. Truotperti.

I.

Cum igitur innumerabiles Martyres Romano Orbe, Francorumque imperio, proprio sanguine legamus fuisse coronatos, quam plures eorum ex aliis Mundi partibus auditâ famâ novæ rudisque Christianitatis, ad renovandam iam penè propter Doctorum inopiam, Christi Ecclesiam dirutam, Galliis advenisse partibus comprobantur

2. E quorum numero duos germanos fore *Patrum memoria* tradidit, qui ex *Hibernia insula* orti, exemplum plurimorum beatorum virorum sunt secuti, sicuti beati Galli, qui ex eisdem finibus exiens, cognationem et terram relinquens, eremum in territorio Episcopatus Constantin-

stantiensis adiens, ibique multis laboribus fatigatus, pro Christi nomine, requievit in pace. In cuius nomine egregia constructa cernitur Ecclesia, multis divitiis et honoribus locupletata.

3. Simili quoque modo præfati duo germani *Truopertus* et *Ruopertus*, è quibus unus, videlicet *Truopertus* nomine, legitur per palmam martyrii, ut consequenter exponetur, anno Dominica incarnationis sexcentesimo septimo, sub beato Bonifacio tertio, regnante Foca Imperatore, migrasse de miseria vite presentis, doctrinis variis incensi *, quæ comminantur æterna supplicia pro momentanea delectatione, et promittunt gaudia coelestia pro rerum temporalium relictione.

* Supple:
sunt

4. Ducis enim cuiusdam filii secundum seculi nobilitatem per viam coelestis Ducis gradiebantur iuxta Evangelicum præceptum Domini, patriamque mente integerrima relinquentes, crucemque Christi corde gestantes, ad beati Petri Principis Apostolorum limina convolarunt, ut summi Clavigeri precibus animadvertere mererentur, quibusnam Mundi partibus Dei servitium, ipso, favente, inchoare deberent. Et quia nemo est, si propria voluntas non titubaverit, qui Dei adiutorium Sanctorumque illius incassum quærat patrocinium, præfati germani de Roma repedantes, certissimi facti sunt, quibus in locis Dei famulatum exercere, et præsentem vitam terminare, nunquam morituri felici memoria, deberent. Unus namque illorum *Baioariis partibus remeans*, *Ruopertus* nomine, dignissimam sui nominis retinens memoriam, clarissimis miraculorum signis hætenus floret in Orbe. Alter verò, *Truopertus* nomine, Italiae fines pertransiens, *Rhenique fluminis* cursum sequens, *Alamannia provincia maximam partem pertransiens*, in pago *Brisgaugia* haud longè a *Rheno flumine* vallem quandam in saltu vicino quasi a Deo sibi assignatam magno cum conamine coepit inquirere.

Cap. II.

Otpertus, vir in Brisgovia Nobilis, S. Truotpertum benignè recipit, eique quadam pradia largitur.

5.

Qui dum hæredum eiusdem vallis *Otpertum* quendam ex nobilibus personis reperisset, vir Deo devotus ab illo flagitare cœpit conatu, quo valuit, ut per nomen Domini Jesu, hominibus suis deducantibus, iam olim ad optatam vallem visere quivisset. Qui, mox ut *homo nobilis* viri Dei a Deo sentiens voluntatem, venatoribus suis iussit, ut illum ad locum, quem petiit, sine mora perducerent. Qui iussa complentes, mox ut quandam partem saltus pertransiebant, per aliam viam, quàm petiit, eum perducere conati sunt. Sed continuo Vir Deo inspiratus, votum illorum agnoscens, per devia loca vicini montis spontanea voluntate peragrans, ad locum, quem cupierat, statim pervenit Christo Duce, ibique propè fluvium *Numaga*, et iuxta aliam ripam, ex eodem monte currentem, quia delectabilem sibi locum reperit, primitus sacrae orationi insistere cœpit.

6. Cùmque diutius summum precibus pulsaret Tonantem, tandem ab oratione surgens, ductores suos obnixè Dei famulus rogare cœpit, ut revertentes ad prædictum *Otpertum*, dominum suum, largissimæ voluntati illius gratias reddissent, eique hoc omnino a Dei servo nuntiarent,

quòd Deo Omnipotente largiente congruum locum [ad] eius servitium * adimplendum reperisset, de quo nullo unquam tempore diebus vitæ suæ recedere voluisset. Quod cùm suprà memorati venatores eisdem verbis Domino

minuo

* Videtur etiam legi posse: eius servitium ad implendum.

minuo suo nuntiâssent, ut vir felix, futuram felicitatem mente retractans, Deo Omnipotenti gratias agens, omnem humanitatem, omnemque benignitatem Dei famulo imposterum exhibuit. Nam primitus ipse ad illum visitandi gratiâ in eremum pergens, cunctamque illius voluntatem diligentissimè explorans, nihil in animo sancti viri aliud potuit experiri, nisi quod solius Dei causâ locum illum expeteret, quem iam olim ipso annuente præsignatum haberet.

7. Cumque ille omnia verba servi referentis libenti animo suscepisset, ut erat *vir karitate refertus*, non solum non contraire famuli Dei voluntati cupiebat, verum etiam omnimodis desiderio illius favens, non tantummodo locum, quem inhabitandum petiit, mente devota concessit, sed etiam *prædia quadam iuris illius*, supra commemorato loco vicina, cum omnibus adiacentibus, beato Truotperto in servitium tradidit. Quin etiam sex viros singulares ac fortes viribus, [ad] saltumque purgandum aptissimos, Dei famulo delegavit, qui in illius famulatu iugi perseverantia in omnibus, quæ vir Dei indigeret, id temporis persistere non cessarent.

8. O beatum nimiumque felicem viri seculi actibus occupati mentem, quæ talem ac tantum propriis sedibus receptum suis meruit successoribus relinquere Patronum! O nulla præponderatio argenti et auri, primi et purissimi, ubi tanti Patroni tot eminentia cottidiana habentur solatia, ut tam viri quàm foeminæ, tam seculares devoti, quàm Clerici religiosi illius immensam continuamque apud Deum interventionem quærere, piis compuncti fletibus non desinant! Ad præfatæ narratiunculæ textum redeamus,

Cap. III.

Mors sancto viro illata ab iis, quos ei Otpertus in opus exstirpanda sylva attribuerat.

9.

BEatus Truopertus locum iam denominatum piis incipiens laboribus excolere, nil propriis parcens viribus, cottidianum operis pensum Deo Omnipotenti non cessabat offerre. Cumque ita continuum, diurnum nocturnumque tam in opere, quàm etiam in oratione exerceret laborem, servi, qui sibi erant commissi, tantum subire laborem, dedignari, paulatimque illi contrarii cœperunt existere. Beatissimus verò Dei famulus ingratos viros cottidie, ut opus assuetum non omitterent, exhortans, meridianum prandium assidue, quatenus in opere non lassescerent, illis constituens, sibi tantummodo vespertinum, et hunc exiguum victum semper servare solebat.

10. Cumque vir Deo plenus aliquantum temporis in hac indefinente fatigatione laboris illo in eremo peregisset, prædictique sibi servi commissi, quamvis timore coacti, terrenum opus cum illo pariter continuo exercerent, pravam tamen voluntatem persuasu diaboli infusam quidam ex ipsis non dimittebant. Nam duo germani ex ipsis fratres tam immensum vanumque laborem cum servo Dei se tolerare nullo modo voluisse dicentes, tractare quiddam de eius morte conati sunt. Cæteris verò servis, nequaquam sibi consentientibus, illi cœptum facinus, antiquo persuadente serpente, relinquere nequiverant.

11. Cum verò iam tertium penè beatus Truopertus in eremo peregisset annum, die quadam meridiano labore fatigatus, cum in scamno suo aliquantulum dextro in latere iacens, dextraque manu caput excipiens, membra sopori de-

dedisset, unus è suprà dictis germanis arrepta securi virum Dei dormientem in tempus * percussit, cerebroque infirmam securim relinquens fugit. Sanctus verò Truopertus felicissimam mortem suavissimo socians somno, proprio cruore martyrii coronatus, *sexto Kal. May* perrexit ad Dominum, qui vivit et regnat in secula seculorum amen.

Cap. IV.

Pœna de Sancti Trudperti intersectoribus et humanitus sumpta.

12.

VERùm hi duo germani, qui auctores perpetratoresque necis insontis sanctique exstiterant viri, proprio reatu compuncti, per remota et invia densissimi saltûs tendere, atque Alamannorum partes expetere conati sunt. Sed quia, ut testatur Scriptura, *non est scientia, non est sapientia, non est consilium contra Deum*, die altera, quando se putabant aptum reperisse refugii locum, illa ipsa hora, qua athletam Christi martyrio coronatum reliquerant, scissis ruptisque indumentis errando per eremum ipsum ad locum, ubi facinus perpetrârunt, inviti pervenerunt. Cùmque de saltu egredientes ab aliquibus acclamantibus visi fuissent, iterum miserimi hominum retro reversi refugium similiter, ut prius, conabantur expetere. Sed tertia nihilominus die eâdem horâ, qua prius, e sylva prorumpentes, multis iam advenientibus manifestati, illico revertentes, erroris sui viam non distulerant repetere.

13. Sed ut ad propositum revertamur, *Otpertus*, mœx ut virum Dei occisum reperit, festinare illuc quantocius cœpit. Cumque inhumatum, et quasi gratissimo somno quiescentem reperisset, Deo, ut dignum erat, inprimis gratias referens, qui tali triumpho militem suum coronare dignatus est,

factum est, ut diligenti investigatione a nonnullis exploraret, qualiter interfectores viri sancti iam altera die, sicut superius commemoravimus, inviti e saltu proruperant. Animadvertens autem miraculum a Deo ostensum, quarta il-
lucescente martyrii die illius custodes in eo, quo prius apparuerunt, loco deputavit. At illi ut rei miserique, nil morantes, hora adventus sui, sicut superius fecerant, eundem in locum devenerunt.

14. Cumque ita fame macieque atque abruptione omnium indumentorum confecti essent, ut absque ulla difficultate a custodibus comprehenderentur, statim ad *Ostertum* adducti sunt. At ille sapienti usus consilio, ut securius Martyris Christi depositionem procurare quivisset, viros vin-
Ais post tergum manibus ad *Bobonem*, id temporis *Comitem*, ut illius iudicio damnarentur, trahi praecepit. Qui dum a strenuis veredariis illuc traherentur, contigit media via, ut ad quandam ripam devenirent. Sed cum unus eorum reorum ductorum hasta sua se fulciens super cippum eiusdem ripae cautè conaretur incedere, iniquissimus secutor repente super hastam ductoris sui ruens, seque ipsum transfigens nequissima continuo morte miserabilem finivit vitam. En servi devoti similis vindicta pretiosissimi Domini! Dominicus enim nefandissimus proditor, coelo et terra perosus, biathanati * nece meruit perisse. Famuli verò illius, sancti videlicet, crudelis interfectores, hasta infixus, nec semetipsum distulit interimere. Illo ergo, ut diximus, tali modo pereunte, cum germanus ad praesentiam *Comitis* ductus fuisset, absque ulla dilatione suspensione patibuli sibi conveniente interiiit poena. Sed iam haec tristitia seponentes, ad laeta Christi militis funera stilum vertamus,

* Ita nunc restituo perversum locum: *biothanatis*. Est autem *biothanas*, qui mortem sibi infert, vel qui vi illata moritur. Vide *Fabri The-
saur. et
Glossarium Can-
gii*.

Cap. V.

Corpus S. Viri honorificè tumulatum, ac vivente adhuc Otperto honorificentius curatum &c.

15.

Igitur sanctus Truopertus, sarcophago de petris præparato, dignis Sacerdotum populique Christiani laudibus, depositionem * laudabilem in *Oratorio*, quod *Otpertus* ob venerationem sancti viri construxit, Christo largiente percipere meruit. His ita peractis, quantis miraculorum manifestissimis signis, quantisque virtutibus sanctus Truopertus claruisset, propter sensus inopiam stilus retardat percurrere, idcirco quia miracula vetusta non magnopere memoriæ mandantur.

16. Post aliquanta namque annorum curricula, cum innumerabilia ad Sancti Truoperti miraculorum signa iugiter cernerentur ostensa, cuidam servo Dei in visione sanctus Truopertus apparuit, eique, quod corporis illius media pars aquis maderetur, indicavit. Quam visionem cum ille, cui ostensa est, diffamare potiùs, quam occultare mallet, Presbyteri pagi vicini, *Otperto adhuc superstite, ibidemque presente* convenerunt. Qui cum diutino tractatu, quid de huiuscemodi re agere deberent, consilium inirent, Dei nutu repente visum est cunctis, ut sarcophago patefacto, qualiter se res haberet, omnibus innotesceret. Quo aperto ita corpus viri sancti integrum atque sanum, omnique ex parte incorruptum est repertum, ac si eadem hora eodemque momento foret humatum. Quod etiam ad maiorem Christi gloriam è tumulo prolatum miro ineffabilique modo, more noviter morientium lavacro lotum, linteaminibusque purissimis involutum, magnis Sacerdotum laudibus in loco priori noscitur fuisse depositum.

17. Quod

17. Quod idè ab Omnipotente credimus patefactum, ut nullatenus militis sui triumphus infirmis mentibus in dubium veniret. Quibus ita gestis devotio Christianorum, undique confluentium, pii Martyris suffragia quærere, templumque illius iugiter frequentantium, eius subventionem hætenus non cessat expetere: quia ubi tantæ virtutes meritis Sanctorum clarescunt, ibi devotio universorum indubitanter frequentabit.

Cap. VI.

Secunda Sancti Trudperti translatio, et restaurata eiusdem Ecclesia a Ramperto, sub Erginaldo Abbate.

18.

Cùm verò post multa tempora, annorumque plura curricula, regnis in diversa variantibus, isdem, in quo sanctus Truopertus requiescit, locus hæredibus dissonantibus penè in solitudinem foret redactus, ostensa est visio huiusmodi, scilicet quibusdam adhuc *fratribus* ibidem demorantibus, aliisque sanctis atque viris perfectis, eum fore in loco humidissimo tumulatum, eumque debere altiùs elevari, eodemque in loco decentiùs sepeliri. *Nuper nostris temporibus, Rampertus nomine, ac nepos Otperti*, divina etiam ammonitione compunctus, diruta construere, inculta colere, destructa restaurare, atque in diversa discerpta coadunare pleno coepit conamine.

19. Cùmque illi omnia, Deo favente, ad votum cederent, ut in pristinum statum, quantumvis magno interveniente labore, universa redigeret, basilicamque cum copiosis (ex) auro paraturis, altaribus, nova decentique construeret materia, tunc demum convocato Episcopo, ad cuius dioecesim sacer ipse locus pertinet, innumera populi confluente frequentia, sacratissimum Christi martyris corpusculum

pusculum, devotissimo conveniente Clero iterum prolatum est è tumulo, iterumque tam ab Episcopo præfato, quàm etiam a *Ramperto*, cæterisque quàm plurimis visum, qui tali tantaque visione digni putabantur, novo rursus involutum pallio, in altiore parte, *nuper constructa Ecclesia* positum est, Christi laude dignissimè percelebrata, ibique signis et virtutibus miraculorum floret usque in hodiernum diem.

II.

Comitis Luitfridi, seu Ludfridi de Habspurg instrumentum foundationis et dotationis

Monasterii S. Trudperti an. Chr. DCCCCIII, Ex

prima editione Wolfgang. Latzii, Lib. VIII.

de Migrat. Gent. pag. 393. et seq.

Quid salubrius atque utilius potest quisquam cogitare, quàm suo Creatori se suaque subiugare, de caducis atque transitoriis æternam vitam, dum valet, mercari, Domino monente atque dicente: *quid proficit homini, si mundum universum lucretur, anima verò sua damnum patiatur?* Et illud Sapientis: *Redemptio animæ sunt propria divitiæ:* Ideo ego *Luitfridus* in nomine Sanctæ Trinitatis, quod nobis suggerit honestas Sacerdotum, clarissima dignitas Regum, omnisque industria fidelium, decrevi devota mente quoddam Monasterium, in honore Dei constitutum, et Apostolorum Petri et Pauli, et sancti Trudberti Martyris, qui ibi coronatus, et in ipso sanctissimo corpore requiescit, cæterorumque Sanctorum, quod a præterfluente fluvio *Nymaga*, nunc Monasterium Sancti Trudberti vocatur, restaurare et augmentare, cum ædificiis omnique ornatu, ad divinum cultum pertinentibus, quod ego a fratre meo

Hugone in partem hæreditatis possedi. Unde Divino amore compunctus, pro remedio animæ et progenitorum atque successorum meorum, quicquid per chartam traditionis donatum fuit *ab antecessoribus meis, Otberto videlicet, qui inductor fuit preciosissimi Martyris, et Ramberto, cæterisque* fidelibus, eandem villam cum omnibus illi adiacentibus, a monte *Samba*, ubi oritur *Nymaga*, cum montibus, collibus, pratis, pascuis, sylvis, vallibus, cultis et incultis, ab ortu supradicti fluminis usque ad fluvium *Mezzymbach*, ex utraque parte montium, in integrum atque per totum, consentientibus filiis meis *Hunfrido, Luitfrido et Hugone*, trado atque transfundo *Vualderico* Abbati, atque fratribus ibi Deo servituris, ut habeant, teneant, atque possideant perpetualiter, sine omni contradictione. Insuper cum consensu filiorum meorum atque rogatu, ut propensius et devotius memoria mei meorumque filiorum augeatur in præfato Monasterio, exceptis his, quæ prænominavimus, ex alia mea hæreditate donavi ad ipsum locum, hoc est, in *Mortonavua*, in *Bichinhaym*, et in *Vuitrillimbach* et in *Gamianshurst* in *Alsatia*, et in *Berkheym*, et in *Lymenbusen*, quicquid habere in his locis visus sum. Ad altare verò, ubi desidero meum esse sepulchrum, dedi specialiter in *Columbra* unam Huebam, ut eam habeat Custos ipsius altaris, et procurator ad memoriam mei libentius peragendam. Hæc ego donavi de mea parte. Sed et præfati filii mei pro Dei memoria ac Sanctorum eius, quorum memoria et honor ibidem assidue celebratur, ex sua quisque parte, quæ se contingit, propriæ hæreditatis, ad ipsum locum dederunt: *Hunfridus* videlicet, qui est maior in illis natus, in *Nordgovue* unam curtim, quæ dicitur *Kuniginshouen*: *Luitfridus*, in *Sundgone*, in *Suovvamsheym*: *Hugo* in *Egeneshaym*. In his prænominatis locis ego ipse *Luitfridus*, & prænominati filii mei, quicquid visi sumus habere ad præsens, ad prædictum Monasterium per totum, singuli quisque nostrum

strum ex se pari voto, consimilique consilio damus atque tradimus, ut Abbas ipsius loci cæterique Monachi firmiter teneant, ac nullo hominum contradicente perpetuò possideant. Decimationes etiam in *Sundhove* et in *Gundels-haym*, de nostris rebus concedimus eis simili ratione. Ipsi verò Monachi, in ipso loco constituti, potestatem habeant eligendi Abbatem inter se, qui eos regulariter possit et dignè regere. Ipsi quoque filii mei, Advocati sint rectissimi ipsius loci, atque tutores et defensores, et hæredes ipsorum: et sub eorum tutela ipsum Menasterium cum omnibus pertinentiis tam cautè et iustè defendatur, quatenus sint reddituri inde rationem. Sed et Abbas, quem ipsi constituerint, potestatem habeat ad procurandum ipsarum rerum et fratrum: nihil inde servitii aut census exigatur a filiis meis, vel successoribus eorum, aut ab ulla persona. Per Dominum omnium creatorem obtestor, ut electum Abbatem nullus audeat pro pecunia, aut per aliquam occasionem iniustè deponere, aut constituere alium. Et si aliquis conatus fuerit hoc facere, nisi citò revocatus ab hoc cœpto tam nefario fuerit: tum acceptor pecuniæ, et dator, et quicumque inter eos mediator fuerit, cum magno Simone, qui Spiritus Sancti dona æstimavit emere precio pecuniæ, est præcipitatus Apostolica auctoritate in profundum Tartari: et cum Juda Iscariote, qui Dominum nostrum vendidit pecunia, damnentur æterna damnatione. Et quisquis hæredum meorum sive prohæredum, sive qualiscunque persona in aliquo infringere aut irritare studuerit, quæ cum consensu filiorum meorum devota mente ad servitium Dei contradidi, donavi, firmavi, in ultimo Dei magno et horrendo iudicio cogantur reddere rationem, et ab æquissimo iudice damnentur æterno supplicio.

De cætero notum sit omnibus fidelibus tam præsentibus quàm absentibus, quòd ego *Luitfridus* cum consensu filiorum meorum, et ipsorum fratrum, tunc præsentium.

* f. iudi-
caturus

commendavi illum sanctum locum *Vualderico* Abbati omnibus diebus vitæ suæ, ut, quicquid ad illum pertinet superius prænominatorum ex prædictis montibus, vallibus, aquis, aquarumque decursibus, a fonte prius nominato *Nymago* et *Brizznaha*, qui oritur in monte *Brizzinperg*: iterum atque iterum testificor secundum Apostolum coram Deo et Christo Jesu, qui vindicaturus * est vivos et mortuos, ac adventum eius, regnumque ipsius, ne quis audeat hæc a nobis tam votivè constituta, in aliquo violare aut destruere. Aut si talis unquam emerferit (quod fore non credimus) qui contemnat futurum Dei iudicium, hæc irritare vel infringere tentaverit, Episcopum, ad cuius dioecesim ipsum Monasterium videtur pertinere, cæterosque, qui tum sanctæ Ecclesiæ regimen habent, obsecramus per misericordiam Dei, quatenus ferventissimo Zelo et districto iudicio refecentur tales conatus sub anathemate.

Hæc acta sunt in ipso Monasterio, præsentibus his testibus, quorum singula subscripta sunt nomina: *Salderici*, *Reginoldi*, *Centenariorum*, *Gozelini*, *Geroldi*, *Alberici*, *Drasemundi*, *Meginboldi*, *Uttonis*, *Luitfridi*, *Humberti*, *Gebhardi*, *Luithardi*, aliorumque multorum, quod longum est narrare.

Signum **LE** illustris Comitissæ, et filiorum eius, *Hunifridi*, *Luitfridi* et *Hugonis*, qui hanc chartam donationis fieri et firmari rogavêre. Item signum Monachorum *Geuuerici*, *Hildenimi*, *Diethardi*, *Gozelini*, *Berenhardi*, *Regingeri*, *Erhardi*, *Villegeri* et *Nicasii*. Ego itaque *Villegerus* ex ipso Monasterio in vice cancellarii anno tertio, regnante *Ludouico*, filio *Arnolphi*, sub Comite *Vuolvyno*, octavo *Calen*, Mai. Luna. X. rogatus &c.

III.

Reginheri de Vueitahu traditio vel cambium bonorum in Vueitaha et Fiscbach circa an. Chr.

DCCCCXIV. ex Corpore Traditionum Fuldensium apud Cl.

Schannatum pag. 228. et 229.

Reginheri de Vueitahu tradidit sancto Bonifacio Christi Martyri, in elimosinam Ratoltes XX. iugera in campo præfatae villæ: ibidem etiam XXX. iugera et unam aream dedit, in comparisonem equi, quem emerat ad fratrem nostrum Offonem. Idem Reginheri et Meginolt, volentes concambium facere cum venerabili Abbate Huogge, ad sanctum tradiderunt Bonifacium, quicquid proprietatis habuerunt in pago Tultifelde in Comitatu Adalbraht in Vuestherno-marcu, in duabus villis nuncupatis Vueitaha et Fiscbah, in capturis, areis, pomeriis, campis, silvis, pratis, pascuis, aquis aquarumque decursibus, totum et integrum in ius prædicti Christi Martyris transfuderunt, ea scilicet ratione, ut ipsi contra acciperent in captura Sigimareshuson, duas areas et duos campos, quicquid iam dictus Sanctus Dei ibidem proprietatis habuit, & capturam Hiltriches, et sicut Vraha defluit in Vlstram, et sursum ad Rotumbah, ubi ipse emanat, et inde per medium oppositi montis usque in Vlstram. Isti sunt testes, in quorum præsentia hoc concambium factum est. † Huggi Abbas. † Friderih presb. et monachus. † Offo presb. et monachus. † Ebermunt presb. et monachus. † Hinolgero Diaconus et monachus. † Liutbrecht Diaconus et monachus. † Ascolf Subdiaconus et monachus. † Egilmunt. † Egino. † Immo. † Reginbald. † Alhgoz. † Vualtbraht. † Brun. † Alhuvvin. † Rehhart. † Spitbraht. † Leibolf. † Adalolt. † Tioetbraht. † Meginbald. † Ruotuvig. † Vuigger. † Engilhart. † Egilolf. † Miginger. † Rathelm. † Otuvart. † Rudeltang. † Othe-ri. † Ratheri. † Alaman. † Roho.

IV.

*Vvernheri Episcopi Strasburgensis instrumentum
foundationis Monasterii Murensis O. S. Ben. an.
Chr. MXXVII. Ex Dominci Tschudii Abb.
Murensis Origin. et Genealog. Comitum de
Habsburg a pag. 36.*

NE qua ingeniorum pervicacia, quæ ordinavimus, per-
vertantur, vel transeuntibus ætatibus oblivioni tra-
dantur, præsentī testamento tam præsentium quàm succe-
dentium generationum memoriæ commendamus, quali-
ter ego *Vvernherus Strasburgensis Episcopus, et castri, quod
dicitur Habesburch fundator*, Monasterium in patrimonio
meo, in loco, qui *Mure* dicitur, in pago *Argoia*, in Co-
mitatu *Rore*, in honore sanctæ et individuæ Trinitatis, et
sanctæ Dei genitricis Mariæ, omniumque Sanctorum con-
struxi, quod titulo beati Martini Episcopi in perpetuum di-
cavi, cui prædia, quæ hæreditario iure mihi contigerant,
per manum germani fratris mei *Lancelini*, qui utpote militiæ
cingulo præditus, defensor patrimonii mei extiterat, cum
legitima possessione villarum, familiarum, agrorum, sylva-
rum, pratorum, montium, omniumque appendicium con-
tradidi. Statuimus etiam, ut fratres inibi, sub monachica
vita, secundum regulam beati Benedicti degentes, Abba-
tem sibi libera electione, sive de sua, sive de alia, congregatio-
ne præstituant. Quod si in eligendo quandoque, quod Deus
abnuat, fratres discordes fuerint, pars sanioris consilii, quem
elegerit unanimiter, omnes obtineant, qui non superfluitate,
vel morum improbitate, seu tyrannica dominatione dissipare,
sed provida ordinatione, et industria sagacitate res Mona-
sterii, ut fidelis dispensator, studeat disponere. Nec cuiquam
in beneficium, sed pro legitimo redditu præstare præsumat.
Ipse autem Abbas, communicato fratrum consilio, Advocatum
de mea posteritate, quæ præfato castro *Habesburch* domine-
tur,

tur, qui maior natus fuerit, tali conditione eligat, ut, si quas oppressiones intolerabiles Monasterio intulerit, et inde secundo et tertio commonitus, incorrigibilis extiterit, eo abiecto, alius de eadem progenie, qui in eodem sit castro *Habesburch*, sine contradictione, subrogetur, hoc adiecto, ut, si masculinus sexus in nostra generatione defecerit, mulier eiusdem generis, quæ eidem castro *Habesburch* hæreditario iure præsideat, Advocatiam a manu Abbatis suscipiat, quam Advocatiam neque ab Rege, neque alia persona, nisi a solo Abbate cuiquam suscipere liceat. Et si quis aliter ad eam accesserit, ipsâ, quam illicitè usurpaverat, omnimodis privetur. Porro nec ipse Abbas eandem Advocatiam ut beneficium, sed ut quandam commendationem et Monasterii tuitionem cuiquam committat. Sed nec ipse, qui præstitutus fuerit Advocatus, quidquam de rebus Monasterii sive in fundis, sive in mancipiis, sive de ipsa Advocatia cuiquam præstare audeat. Ad ampliorem etiam eiusdem Monasterii honorem et utilitatem, perpetua lege sancimus, ut, si quis de nostris Ministerialibus cuiusque sexus quidquam de rebus suis, sive in agris sive in mancipiis, sanus aut in ægitudine positus, illuc dare voluerit, sine manu, sine respectu domini sui, sine cuiuslibet personæ reclamazione, libera hoc faciat facultate, et quod tradiderit postmodum, nec dominus nec coniux, aut filius aut filia, aut quisquam aliquo modo abalienare præsumat. Minor autem familia eiusdem Monasterii et familia dominorum, qui castro *Habesburch* præsident, eodem iure ac eadem lege, et sua teneant, et pensum servitutis reddant. Si quis demum huic nostræ conscriptioni aliqua temeritate contraire nisus fuerit, eum vinculo anathematis innodatum usque ad condignam satisfactionem Pontificali auctoritate damnamus: sigilli quoque nostri impressione hanc cartam, ut, quod continet, ratum permaneat, signamus. Anno ab incarnatione Domini millesimo vigesimo septimo, indictione decima, regnante Conrado Imperatore Augusto scripta sunt hæc.

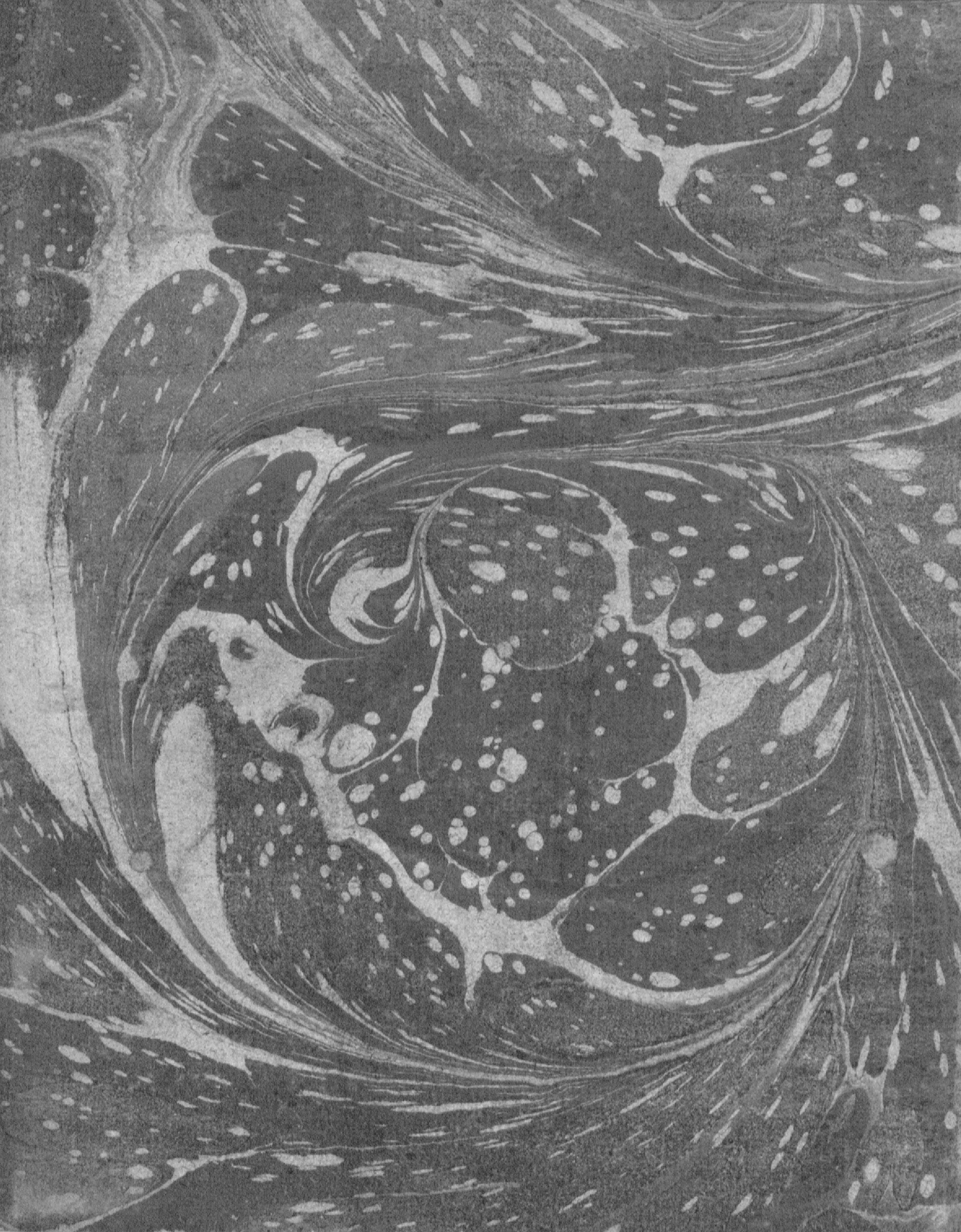
1
FACULTAS REVERENDISSIMI ET
EXCELLENTISSIMI DOMINI. DO-
MINI ABBATIS MELLICENSIS.

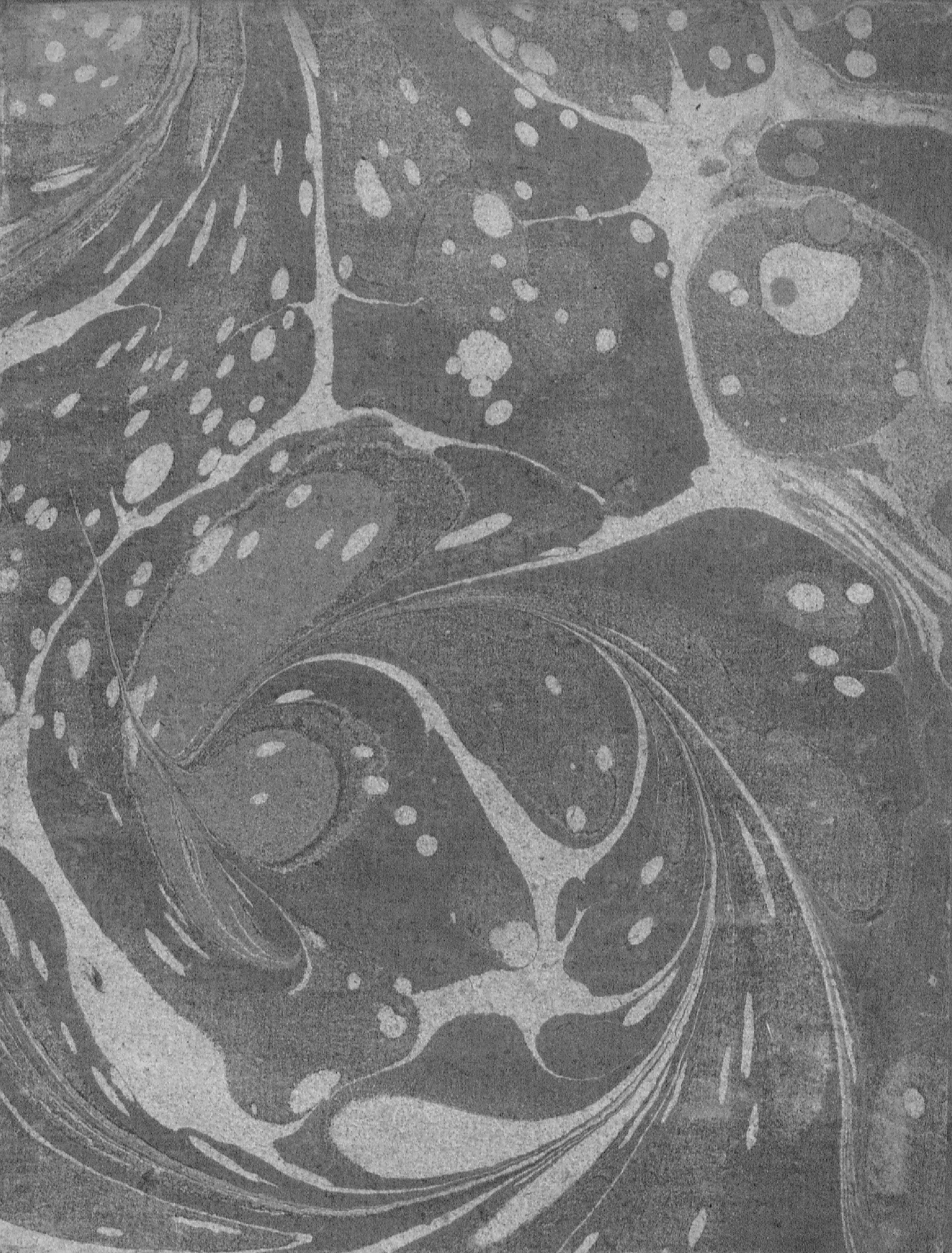
Nos Bertholdus, Dei et Apostolicæ
Sedis gratiâ Exempti Monasterii
Mellicensis O. S. Ben. Abbas, hisce
facultatem impertimur Reverendo P.
Bernardo Pez, eiusdem Monasterii
nostri Professo et Bibliothecario, typis
evulgandi *Epistolam de Etymo Nominis
Habsburgici, et vera origine Augustæ
Gentis Habsburgico-Austriacæ*, utpote
in qua a nostris ad id deputatis censo-
ribus nihil contra fidem aut bonos mo-
res deprehensum fuit. In quorum fi-
dem manu propria subscribimus, et
Sigillo nostro hanc facultatem commu-
nimus. Actum in Monasterio nostro
prædicto Anno Domini 1731. 20. Martii

Bertholdus Abbas

Mellicensis. m. p.

www.books2ebooks.eu